POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 21. AVG. 1958
Leto X → Štev. 33 Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Tov. Vladko Majhen, predsednik Sveta za šolstvo LRS, na zadnjem zasedanju OLO:

VELIKE organizirane šole

Nedavni seji OLO Murska Sobota, na kateri so ljudski odborniki sprejeli sklep o ustanovitvi učiteljišča v Murski Soboti, je prisostvoval tudi predsednik Sveta za šolstvo LRS in član Izvršnega sveta LS LRS tov. Vladko Majhen, ki je docela soglašal z ustanovitvijo tega učiteljišča. V svojih izvajanjih je tov. Majhen med drugim dejal, da sta po njegovem mnenju dva osnovna vzroka, zakaj odhaja učiteljski kader iz Pomurja.

○ Glede prvega vzroka je tov. Majhen omenil, da se je prosvetni kader vedno selil iz kraja v kraj in iskal boljših pogojev dela in ne odhaja samo danes. Vsakdo gre raje tja, je dejal tov. Majhen, kjer ima možnost delati pod lažjimi pogoji. **Najtežje pogoje ustvarja v Pomurju slaba organiziranost šolske mreže. Tri razrede poučevati na mah ni lahka stvar, Zato bo nujno izbrati isto pot kot na Primorskem, kjer so ukinili vse tiste male šolice in napravili velike organizirane šole. Prva naloga na tem pod-**

Vladko Majhen

ročju je v Pomurju v tem, ker je okrog 51 odst. takih malih šolic. To učitelju ne odtehta tistega truda, ki ga mora vložiti ob takem delu in je prisiljen po daljšem delu oditi, ker je izčrpan. Zaradi tega tudi uspeh v šoli ne more biti tak, kot si ga učitelj želi, kar zopet vpliva na njegovo razpoloženje in hotenje. Take stvari se potem pri mladini pri nadaljnjem šolanju tudi močno poznajo, ker učitelj ne more doseči tistega uspeha, ki bi ga bil lahko dosegel v organizirani večji šoli. Ponekod hodijo učenci v šolo tudi po eno uro daleč, ponekod pa vidimo primere, da je šola ob šoli, n. pr. v Bistrici, kjer se drži vas ob vasi in so tri šole. **Prvi pogoj je torej pametno organizirati osemletne šole in pametno rešiti, kje naj se mala šola ukine. Na takih šolah se bo prosvetni kader vsekakor lažje ustalil, po drugi strani pa bodo mnogo cenejše, je dejal tov. Majhen.**

○ Drugi vzrok je po njegovem mnenju v tem, ker smo morda na materialno vprašanje šolstva polagali le nekako premalo pozornosti oziroma se vložena sredstva ne poznajo, čeprav so občinski ljudski odbori v Sloveniji pokazali za vprašanja šolstva neverjetno zainteresiranost. **Če bi vsa ta sredstva, ki smo jih polagali v majhne**

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razgovor s predsednikom OZZ M. Sobota Štefanom Antaličem o aktualnih vprašanjih našega zadružništva

VSKLADITI TERITORIJ - DOBITI STROKOVNJAKE

VRAŠANJE: Kako je glede priprav za jesensko setev v proizvodnem sodelovanju med kmetovalci in kmetijskimi zadrugami? Ponekod v Pomurju je še vedno slišati, da ljudje niso seznanjeni z bistvom sodelovanja.

ODGOVOR: — Kot je znano, je razpravljalo o sodelovanju pri jesenski setvi najprej okrajno politično vodstvo. Po občinah so zatem sestavili posebne aktive, katerih naloga je, pomagati ne samo pri uvajanju sodelovanja med kmetovalci in kmetijskimi zadrugami, temveč tudi pri organizaciji kmetijskih zadrug na splošno. Da bi bila akcija jesenske setve uspešna, smo naredili poseben načrt. Tako naj bi bilo letos zasejanih z italijansko pšenico 3 tisoč in z domačimi sortami 1800 hektarov pšenice. Kot glavni usmerjevalci te akcije v strokovnem smislu bodo poslovne zveze.

Kaže, da kmetijske zadruge organizirajo sodelovanje na različne načine. Upravni odbori KZ so že razpravljali o vseh podrobnostih glede sodelovanja. Po dosedanjih vesteh so v kmetijski zadrugi Čepinci že dosegli predvideno število hektarov zemlje za kooperacijo. Na splošno moram omeniti, da pri kmetovalcih ni kakega odpora. To predvsem zato, ker kaže, da bo sodelovanje pri koruzi pokazalo zadovoljive rezultate.

○ Ta uspeh nam bo v veliki meri pripomogel, da bomo do leta 1961 vključili v sodelovanje 60 % vseh posevkov žitaric. Sodelovanje odobravajo predvsem razgledani kmetovalci. Ti se po navadi odločajo za drugo varianto sodelovanja, namreč, da povrnejo kmetijski zadrugi vsa vložena sredstva in še 15 % akumulacijo, v kolikor bo dosežen ob mehanizaciji, ki jo nudi kmetijska zadruga, hektarski donos 30 q na hektar. Pri donosu nad 30 q na hektar pa se odšteje 25 % za stroške strokovne službe, ostanek pa si delita, največkrat v razmerju 50:50, zadruga in kmetovalec.

Akcijo glede sodelovanja zelo dobro izvajajo poslovne zveze Lendava, Ljutomer in Gor. Radgona. Nekoliko slabše je v M. Soboti, toda iz objektivnih razlogov — doslej je delal na poslovni zvezi le en sam strokovnjak. Od tod najbrž izvira tudi pomanjkljivost, da kmetovalci še vedno niso dovolj seznajeni z bistvom sodelovanja.

VRAŠANJE: Ali bodo kmetijske zadruge sposobne izvesti predvideno sodelovanje?

ODGOVOR: Tega ne bo mogoče izvesti brez strokovnega kadra. Da tudi to vprašanje nekako uredimo, so bili posameznim zadrugam dodeljeni kmetijski strokovnjaki, namreč tako, da pri organizaciji sodelovanja pomagajo. Naloge teh strokovnjakov, ker jih je sorazmerno še vedno premalo, ne bodo lahke. Uspeh sodelovanja bo v veliki meri odvisen prav od kmetijske strokovne službe. Razen strokovnjakov bo potrebno angažirati tudi vso zadružno mehanizacijo. Letos še nismo postavljali pogoja za sodelovanje glede traktorskega oranja. Bo pa to nujno prihodnja leta, kajti strojev ne bo primanjkovalo. Seveda bodo morali upravni odbori kmetijskih zadrug kupiti čim več traktorjev in traktorskih priključkov. Zato so dane vse možnosti v obliki posojil.

VRAŠANJE: Istočasno z akcijo za jesensko setev sovpada tudi reorganizacija oziroma rajonizacija kmetijskih zadrug. Ali je bilo opaziti negativne pojave pri tej reorganizaciji?

ODGOVOR: Reorganizacija oziroma rajonizacija kmetijskih zadrug bi morala biti že končana, vendar je še ostalo pri tem nekaj nerešenih vprašanj. Upamo pa, da bo rajonizacija končana do konca tega meseca. Škoda, da zadružniki zapravljajo čas z razpravami o rajonizaciji prav v trenutku, ko bi morali posvetiti vso skrb jesenski setvi v zvezi s sodelovanjem. Dejstvo je, da bo kmetijska zadruga lahko pristopila k temeljitemu delu le, če bo imela zagotovljen teritorij. Tam, kjer se glede tega ne bodo mogli sporazumeti, bo potrebno posamezne vasi priključiti kmetijski zadrugi, ki je za te kraje najbolj primerna. Morda bo tu in tam kdo zaradi tega prenehal biti član kmetijske zadruge, toda to ni bistveno vprašanje. Čim bo z odločbami občinskih ljudskih odborov določen obseg posameznih zadrug, bo tudi mnogo laže izvajati perspektivni načrt našega kmetijstva.

VRAŠANJE: Ali se bodo letošnji polletni občni zbori KZ bistveno razlikovali od občnih zborov prejšnjih let?

ODGOVOR: Da, tu je treba omeniti predvsem volitve zadružnih svetov, ki jim bo treba nakazati na polletnih občnih zborih pravo smer dela, zadružnike pa seznaniti s pomenom teh družbenih organov.

-jm

Več mladine v zadružne vrste

Mladina Pomurja se pripravlja na volitve v zadružne svete

Nedavni seji sekretariata OK LMS v Murski Soboti je prisostvoval razen članov CK LMS tov. Jake Bogataja in Karla Trplana tudi predsednik CK LMS tov. Tone Kropušek. Seje se je udeležil tudi predsednik OK LMS Maribor tov. Marjan Dajčman.

Pretežni del razprave na tej seji so posvetili perečim nalogam v našem zadružništvu in kmetijstvu. Mladinska organizacija bo priredila s pomočjo organizacij ZK in SZDL ter okrajne zadružne zveze vrsto predavanj in seminarjev in na ta način seznanila mladino z bistvom nove uredbe o kmetijskih zadrugah, o perspektivnem razvoju kmetijstva v Pomurju itd. Dalje bo mladinska organizacija vključila čimveč svojih članov v klube mladih zadružnikov in v kmetijske zadruge.

Na bližnjem plenumu OK LMS se bodo pogovorili o pripravah na letne konference po občinah in osnovnih organizacijah. Na tem plenumu bodo tudi pregledali dosedanje delo mladine v Pomurju in sprejeli napotke za nadaljnje delo. Po končanem plenumu bo seminar o klubih mladih zadružnikov, o zadružnih svetih in nalogah organizacij LMS pri volitvah v zadružne svete.

pf

NOVI BRIGADIRJI IZ POMURJA

Kakor smo že poročali, sta trenutno na avtni cesti Zagreb—Ljubljana dve brigadi iz Pomurja. Prva je na sektorju Domaslovec (naselje M. Pijade), druga pa v Šentjurju pri Mirni peči (naselje M. Filipovića). Prva, srednješolska, bo ostala na delu do 31. avgusta, druga, sestavljena iz delavske in kmečke mladine, pa do 30. septembra.

Zvedeli smo, da bo okrog 28. avgusta odpotovalo na avtno cesto nadaljnjih 30 mladincev iz Pomurja, ki bodo skupno z mladino iz ljubljanskega in novomeškega okraja sestavili novo brigado. Lahko pričakujemo, da bo mladina iz Pomurja tudi tokrat izpolnila svojo dolžnost, zlasti, ker ima na avtni cesti možnost izučiti se za šoferje, traktoriste, obiskovati fotoamaterski tečaj itd.

Nova vrsta koruze

Na KG Beltinci vzgajajo koruzo, ki naj bi kar najbolj ustrezala našim vremenskim razmeram in hkrati dajala velik pridelek. Seme hibridne koruze smo sicer že dobili od drugod, želijo pa vzgojiti še ustreznejše sorte za naše razmere. Pri tem se poslužujejo križanja določenih sort z namenom, da bi se ohranile najboljše lastnosti.

PREDSEDNIK TITO v Velenju, na Koroškem in v Mariboru

Predsednik Tito, ki se od ponedeljka mudi v Sloveniji, je s svojim spremstvom, v katerem so bili predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko, član Izvršnega sveta Slovenije Tone Bole, generalni major Žeželj in drugi, obiskal Velenje, kjer ga je skupaj z Velenjčani pričakal član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka. Iz Velenja je predsednik Tito nadaljeval pot v Ravne, kjer se je pridružil tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, nakar so gostje nadaljevali pot po Dravski dolini, kjer so si ogledali hidrocentralo Vuhred, proti Mariboru.

Povsod se je novica o prihodu predsednika Tita, ki je tokrat prvič obiskal Koroško, naglo raznesla in prebivalci so prirejali svojemu dragemu predsedniku in njegovemu spremstvu navdušene sprejeme. Ko je predsednik Tito prispel v Maribor, ga je čakala velika množica Mariborčanov. Predsednik Tito je s svojim spremstvom v Mariboru tudi prenočil, nato pa si ogledal nekatere ustanove in podjetja.

Predsednik danske vlade bo obiskal Jugoslavijo

Predsednik danske vlade in zunanji minister Hans Christian Hansen se bo mudil na uradnem obisku Jugoslaviji od 25. do 30. avgusta. Razen Beograda bo obiskal tudi LR Slovenijo in NR Hrvatsko.

Predsednika Hansena bo sprejel predsednik republike Josip Broz Tito.

Med obiskom v Beogradu mu bo podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Kardelj priredil v imenu jugoslovanske vlade svečano kosilo in sprejem. V času obiska bodo razgovori državnikov obeh dežel o vprašanjih, ki so važna za medsebojne odnose.

Predsednik Hansen prihaja na obisk s soprogo in hčerko, spremljali pa ga bodo direktor ladjedelnice »Burmeister i Vain« Niels Mounck, svetnik in načelnik tiskovnega urada danskega zunanjega ministrstva Sigvald Christensen in šef kabineta predsednika vlade Krog Meyer.

Prisrčno mladinsko slavje na Cankovi

PRVO MESTO — IN PRIZNANJE

Mladina cankovske občine je letos uspešno tekmovala v počastitev Dneva mladosti in v tem tekmovanju dosegla prvo mesto v okraju in peto v Sloveniji.

V petek je bilo na Cankovi mladinsko slavje, ki je poteklo v prisrčnem vzdušju; ob prisotnosti nekaterih članov CK LMS, predsed. OK LMS Štefana Šeruge, predstavnikov ObLO in občinskih vodstev političnih organizacij je predsednik CK LMS Tone Kropošek izročil mladini cankovske občine diplomo in denarno nagrado v znesku 10 tisoč din kot priznanje za njene tekmovalne dosežke.

Dragi gostje med nami

Priš loši posnetki kažejo naše drage izseljence med nedavnim obiskom. V gornji vrsti od le e proti desni: Na osrednji kulturnoprosvetni prireditvi v Murski Soboti — Pred spomenikom prekmurskim književnikom — Na Trgu zmage Spodaj: Na sejmu spominskih predmetov — Na svečanem kosilu — V lendavskih goricah

Ustanovitev učiteljišča v Murski Soboti

ZDAJ EDINI USPEŠNI UKREP

za postopno zmanjšanje fluktuacije učnih moči iz Pomurja ★ Velik odziv kandidatov utemeljuje nujnost formiranja učiteljišča v Murski Soboti ★ Veliko poslanstvo novega učiteljišča ★ Med prijavljenimi velika večina deklet

Poročali smo že, da je OLO Murska Sobota na zadnjem skupnem zasedanju obeh zborov sprejel soglasen sklep, da v šolskem letu 1958/59 ustanovi v Murski Soboti učiteljišče. OLO je s tem svojim sklepom prevzel obveznost, da bo dajal za učiteljišče že letos in v prihodnje vsa potrebna finančna sredstva za uspešno formiranje, razvoj in delovanje te šolske ustanove, ki je za Pomurje nujno potrebna.

Kakor kaže, naj bi v bližnjem šolskem letu 1958/59 odprli predvsem I. razred, v nadaljnjih letih pa naj bi se učiteljišče v Murski Soboti formiralo postopoma za vseh pet razredov in naj bi obstojalo vse dotlej, dokler to učiteljišče ne bi zagotovilo dovolj učiteljskega naraščaja za potrebe osnovnih šol Pomurja.

○ Znano je, da je bil in je najaktualnejši problem šolstva v Pomurju slaba zasedba učnih mest. Ta problem je v Pomurju bolj pereč kot v katerem koli predelu Slovenije. Po opravljenih premestitvah po letošnjem razpisu učnih mest je postalo to stanje naravnost katastrofalno in za pristojne organe nerešljivo vprašanje. Iz leta v leto narašča število učnih moči, ki zapuščajo šole našega okraja, iz leta v leto pa prav tako pada število novincev, ki jih naš okraj sprejema in ki so za Pomurje tudi izključno edino nadomestilo za zasedbo nezasedenih učnih mest. Samo v šolskem letu 1957/58 je odšlo 62 učnih moči, prišlo pa 22 novincev, v šolskem letu 1958/59 pa je odšlo že 120 učnih moči, prišlo pa le 14 novincev.

V svojem predlogu oziroma utemeljitvi za ustanovitev učiteljišča v Murski Soboti, poslani Svetu za šolstvo LRS, navaja OLO med drugim, da znaša potreba na vseh osnovnih šolah in osemletnih šolah 671 učnih moči, trenutno pa je na teh šolah 205 nezasedenih učnih mest ali 30,5 odst. Fluktuacije učiteljstva iz Pomurja ne bo moč tudi v prihodnje uspešno zavirati, ker bodo tudi ob največjem prizadevanju vselej življenjski in delovni pogoji v Pomurju za prosvetne delavce sorazmerno težavnejši kot v ostalih predelih Slovenije. Ta problem bo moč rešiti edino s povečanjem dotoka učiteljev novincev, toda ne le s povečanjem njihovega števila, temveč primerno na ta način, da bo ta bodoči učiteljski naraščaj po svojem poreklu izhajal neposredno iz Pomurja, kajti le taki učitelji se bodo laže in bolj prilagajali ekonomskim, kulturnim, življenjskim in delovnim pogojem svoje ožje domovine. Predvsem to in takšno poslanstvo naj bi imelo novo učiteljišče v Murski Soboti: dajati mora za Pomurje več učiteljskega naraščaja po številu, ki pa naj bi bil po teritorialnem poreklu neposredno iz Pomurja. Vsekakor je to edini uspešni ukrep, da bi se fluktuacija učnih moči iz Pomurja postopoma zmanjšala. **Ker takšne vloge učiteljišče v Mariboru ni moglo do sedaj, niti ne bi moglo v prihodnje dovolj uspešno opravljati, je ustanovitev učiteljišča v Murski Soboti neodložljiva nujnost in ukrep, ki ga zahteva pereča potreba.**

Po akciji za vpis na učiteljišče je slika takšna, da povsem upravičuje nujnost formiranja učiteljišča v Murski Soboti. Zelo veliko je število takih, ki se niso doslej nikamor prijavili iz socialnih razlogov. Po vpisu je doslej 85 takih (končali so štiri razrede gimnazije ali kakšno drugo osemletno šolo). Dalje je 18 takih, ki so drugod opravili sprejemni izpit, pa so bili tam odklonjeni, ker ni bilo zanje mesta (razne strokovne in industrijske šole). Z opravljenim sprejemnim izpitom na učiteljiščih drugje so pravzaprav samo trije, 29 pa je takih dijakov, ki so opravili izpit za višjo gimnazijo ali drugo srednjo šolo, ki pa se žele sedaj prešolati na učiteljišče v Murski Soboti.

Skupno je teh kandidatov 135. Nekaj je takih, ki so že drugod na učiteljiščih opravili sprejemni izpit in so tam tudi sprejeti, vendar jih ne kaže vabiti iz objektivnih razlogov (internat, stroški itd.). Sprejeli bi izjemoma le take, ki so po svojem bivališču iz Murske Sobote ali neposredne bližine, ter tiste, ki so bili sprejeti na učiteljišču Novo mesto in Ljubljana, ker so bili v Mariboru zaradi prevelikega števila odklonjeni. V svoji vlogi Svetu za šolstvo LRS poudarja OLO, da nima namena ustanoviti učiteljišča v Murski Soboti le za to, da bi vanj prešolali mladino iz Pomurja z ostalih učiteljišč, temveč ga ustanavlja zato, da s tem poveča skupne kapacitete za vzgajanje učiteljskega naraščaja. Rajonizacija bi bila izvedljiva šele v prihodnjih šolskih letih, in to postopoma.

Od 135 na 186!

Pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da se je število prijav zvišalo na 186. To dokazuje, kako veliko je zanimanje (in potreba!) za ustanovitev učiteljišča v Murski Soboti.

Razmerje med prijavljeno moško in žensko mladino je še vedno značilno, saj je med 135 kandidati le 26 fantov. Nekaj je med prijavljenimi tudi starejših letnikov, ki so že bili poklicno zaposleni drugod. Od skupnega števila prijavljenih je 90 kmečkega porekla, iz delavskih družin jih je 19, 7 iz obrtniških, 9 iz uslužbenskih ter 9 upokojenih staršev.

Kot vidimo, zadostuje število prijavljenih za tri močne oddelke. Končno sliko bomo dobili po opravljenih sprejemnih izpitih. 50 prijavljencev sprejemne izpite že ima, razen kvečjemu dodatnih, in te že lahko smatramo kot sprejete. Drugega letnika, kot kaže, za zdaj ne bo. Odprli bi ga le za takšne učence, ki so že uspešno končali V. raz. gimnazije ali I. raz. srednje strokovne šole in bi se želeli preusmeriti.

Vprašanje prostora za zdaj ne bo nobena ovira. Učiteljišče bo uporabljalo prostore višje gimnazije s tem, da bo imel ta ali oni razred popoldanski pouk. Ker so v prvem in drugem letniku le splošni predmeti, bodo poučevali za zdaj profesorji gimnazije, tako da niso potrebne trenutno nobene kadrovske okrepitve.

Odmev akcije za vpis na učiteljišče je bil najmočnejši v bližnjih vaseh okrog Murske Sobote in pa pri otrocih številnejših družin v Spodnjem Prekmurju in v viničarskih predelih na desnem bregu Mure. Ogromna večina teh se poteguje za štipendije, ki jih bodo dobili od posameznih občin, nekaj štipendij pa bo nudil tudi OLO.

bš

VELIKE ORGANIZIRANE ŠOLE

(Nadaljevanje s 1. strani)

šolice, vlagali v večje šole, bi se ta uspeh nedvomno bolj poznal. Sredstva se pri nas razbijejo in potem ni takega uspeha, kot bi bil sicer, če bi imeli večje šole.

Dalje je tov. Majhen dejal, da bo podrl misel, da se ustanovi v Murski Soboti učiteljišče, vsaj za toliko časa, oziroma naj obstaja toliko časa, da bo tudi na tem področju dovolj potrebnega kadra. Zavzel se je za veliko mobilizacijo mladincev in rekel: »Mi lahko damo možnost, da tisti, ki imajo maturo in so sedaj drugod, da napravijo izpite in se zaposlijo na tem področju. Mi imamo po naših univerzah mnogi takih študentov, ki študirajo razne poklice brez pravega veselja in bi jih bilo morda preusmeriti v to področje dela. Tega vprašanja ne kaže reševati dolgoročno!«

Ob koncu je govoril tov. Majhen o štipendiranju, delitvi skladov in materialnih stroškov manjšinskega šolstva.

Bliža se dan velikega aeromitinga v Murski Soboti

OBSEŽNE USTREZNE PRIPRAVE

Obljubljena udeležba letal in letalcev iz Vojvodine, Srbije, Hrvatske in vojaških letal

Na dan velikega aeromitinga v Murski Soboti bodo vozili vlaki z Goričkega vse do Jezer pri Rakičanu, torej do tja, od koder je najbližja pot na letališče. To je bila prva vest, ki sem jo te dni slišal v soboškem aeroklubu. Dohod s ceste proti Bakovcem bo zaprt, so mi dejali, ker bo na letališču težka teta Julka in lahko koga pohodi. Debelo sem pogledal, toda letalci so mi pojasnili da je »teta Julka« trimotorno transportno letalo in da rabi velik zalet, to pa pomeni, da bi gledalci, ki bi prihajali na letališče z omenjene smeri, lahko bili v nevarnosti. Sicer pa bo vzletalo tokrat izjemoma veliko število letal in ne bo mogoče na vsakogar paziti.

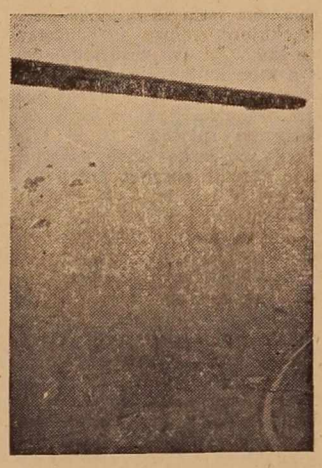

Padalci na obzorju

Letala bodo prihajala že nekaj dni pred mitingom. Prispela bodo iz vseh slovenskih aeroklubov (teh je 12) v aerovleku. Torej jih bomo videli, kako vlečejo za seboj jadralna letala. To bo vsekakor zelo slikovit prizor. Letalska zveza Hrvatske je obljubila udeležbo aerokluba Zagreb in Čakovec, sodelovali pa bodo tudi letalci iz aerokluba Vršac, kjer je zvezni letalski center (Vojvodina) in kjer so sami letalski asi, torej znani rekorderji. Doslej je obljubila sodelovanje z letali tudi letalska zveza Srbije in vojno letalstvo. Povabljeni so tudi drugi, toda vsi se še niso odzvali. Že to število obeta več kot 40 letal vseh vrst, vključno z akrobatskimi letali, ki bodo poletala v skupinah in posamič v posebnih šaljivih točkah. Vojska pa bo poslala za nadletanje brez pristanka na tem letališču, ki ni primerno za vojaška letala, Thunderbolthe, torej Gromovnike, kot bi jim rekli po slovensko.

Za vse to pa so potrebne obsežne priprave. Ureditev vzletišča in slavnostnega prostora, pa stojnice za jedila in pijače in drugo bo vzelo mnogo časa ali pa zahtevalo veliko ljudi. Kot pravijo letalci, bo tiste dni pred mitingom na letališču nad 300 ljudi, ki bodo zaposleni samo s pripravami na miting. Seveda bo potrebno tudi dobro ozvočenje, da bo napovedovalec lahko nemoteno komentiral dogajanje v zraku in pojasnjeval vse, kar bo za gledalce na letališču neznanega in pozornosti vrednega. Vse to in sploh letalstvo je vzbudilo veliko zanimanja med pomurskim prebivalstvom in kot smo obveščeni, se že iz zelo oddaljenih krajev zanimajo za miting in napovedujejo obisk v večjih skupinah. Po nepotrjenih vesteh se pripravljajo na prihod na miting tudi prebivalci sosednjih okrajev. To obvezuje soboške letalce, da bodo kar najbolje pripravili letalsko svečanost in izbrali res pomemben program. Torej maksimum resnosti in prizadevanja! O podrobnostih pa bodo menda tik pred mitingom obvestili prebivalstvo z letaki, ki jih bodo nekaj dni pred mitingom raztresli po vsem Pomurju in tudi drugod. Sprememb že zdaj objavljenega programa ne pričakujemo.

Začetek letalskega mitinga bo potekel nekako takole: polet letal s trobojnicami in zastavo letalske zveze, združen z otvoritvenim papadalskim skokom. Nastopi motornih in jadralnih letal z vmesnimi nastopi modelarjev. Skoki padalcev z zadrževanjem (odpiranjem padala na določeni višini). Skupinski skok okrog 12 padalcev, nalet vojaških letal itd.

Po končanem sporedu bo tradicionalen letalski ples v hotelu »Zvezda«.

RADGONA JE PRAZNOVALA

LETOŠNJEGA OBČINSKEGA PRAZNIKA V RADGONI SE JE UDELEŽILO PRECEJŠNJE ŠTEVILO PREBIVALCEV RADGONSKE OBČINE. SLAVNOSTNI SEJI OBČINSKEGA ODBORA SZDL, OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS IN OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA SO PRISOSTVOVALI RAZEN ZASTOPNIKOV SOSEDNJIH OBČIN ŠE ČLAN CK ZKS IVAN REGENT, ZVEZNI LJUDSKI POSLANEC I. KREFT IN PODPREDSEDNIK OLO J. SLAVIČ.

Po kratkem nagovoru predsednika občinskega ljudskega odbora **Branka Zadravca** je spregovorila predsednica občinskega odbora SZDL in ljudska poslanka **Marija Levarjeva.**

V svojem govoru je obudila spomin na razmere med vojno in na zgodovinski datum 14. avgust 1941, ko so v prostorih Murske regulacije ustanovili prvi odbor Osvobodilne fronte za Radgono. Štirinajsti avgust pomeni dan, ko je naš človek začel misliti na bodočnost.

○ Kljub velikemu napredku, ki smo ga dosegli po vojni, imamo še mnogo neizkoriščenih možnosti tako v kmetijstvu kot v industriji, je dejala tov. Levarjeva. Radgonska opekarna je glede urejenosti med prvimi v državi. Uredili smo klavnico, urejujemo slatinsko podjetje, v letih po vojni smo ustanovili več podjetij. Kmetijska in vinogradniška posestva so obnovila vinograde in sadovnjake, povečala hektarske donose in izboljšala živinorejo. Kdor je živel nekoč v naših krajih in se danes vrača, se čudi napredku. Ko pa obravnavamo dosedanje uspehe, se istočasno zavedamo, da bodo potrebni še napori, da bo naše življenje res tako kot si ga želimo, je poudarila tov. Levarjeva.

Zbranim je spregovoril tudi ljudski poslanec Ivan Kreft, ki je med drugim dejal:

○ »Marsikateremu Radgončanu je še živo v spominu razstava gradiva NOV leta 1954, ki je dokumentirano prikazala leta okupacije. Prav Radgončanom in tistim Prekmurcem, ki niso mogli v krajih ob levem bregu Mure vzdržati zaradi potujčevanja, gre zasluga, da se je zaustavil siloviti val germanizacije. Danes se lahko ponaša Radgona z uspehi. Pevci — pionirji so proslavili Radgono po vsej državi in izven njenih meja, v Radgoni se je razvilo živahno kulturno-prosvetno življenje.« Ob koncu je tov. Kreft zaželel vsem občanom uspeh pri nadaljnjem delu.

Po slavnostni seji je bila krajša kulturna prireditev, na kateri so sodelovali pevci — pionirji in godba na pihala. Prireditev kot celota je potekla v slavnostnem vzdušju.

Temu programu so sledile gasilske tekme. Nastopila so gasilska društva radgonske občine in poklicni gasilci iz Maribora. Zadnjo točko dopoldanskega programa so predstavljale kolesarske tekme gasilcev.

Pavle Rapoševe ni več

Poznali smo jo skoraj vsi... Ko je pred vojno, po dolgem čakanju na službo, bila nameščena v madžarski vasi Pince, je začela s svojim neumornim delom med delovnimi ljudmi Prekmurja. Tam, kjer so se mnogi bali dela, je ona razsipala svoje znanje, svojo vero v bodočnost malega, delovnega človeka. Zato so danes v teh krajih ravno tako prizadeti kot njeni soboški učenci in znanci. Zato ni čudno, da je tudi Štefan Kovač našel pot do nje in v njej vneto sodelavko — v njenem stanovanju je bila postojanka — in tudi tedaj ni klonila, ko so ji odvedli moža v madžarske zapore. Živela je za napredek in marsikatero težko uro prestala za lepšo bodočnost delovnega človeka.

V osvobojeni domovini se je njena aktivnost še pomnožila, znala je najti stik z ženami in tako postala znana javna delavka. Včasih se je zdelo, da je tako neumorna, kot da bi se ji nekam mudilo, kot da mora še danes vse narediti. In morda je slutila. Najprej jo je na posteljo priklenila težka bolezen; romala je iz bolnišnice v bolnišnico, ko so zdravniki obupavali, je zmagovala njena volja in skrb za družino.

Poznali smo jo skoraj vsi... In nismo mogli verjeti, da je ob 42. rojstnem dnevu postala žrtev brezvestnega šoferja. Čeprav nismo mogli verjeti — vendar je res — Pavle Rapoševe ni več.

Velik napredek trgovin v ljutomerski občini

OD POTROŠNIKA ZA POTROŠNIKA

Novi, sodobni lokali, boljša založenost s potrošnim blagom, večja izbira in za 100% večji blagovni promet kot pred tremi leti

V ljutomerski občini so pred leti izdelali podroben program obnove trgovskih prostorov in inventarja, da bi tako tudi ta panoga gospodarstva imela pogoje za nadalnji razvoj. Kakor znano, se je prva leta po osvoboditvi odvijala trgovina v Ljutomeru in okolici v zastarelih lokalih, ki so jih nekoč uporabljali zasebni trgovci, inventar pa je bil v še slabšem stanju kot sami lokali.

V ljutomerski samopostrežni trgovini

Dosledno izvajanje omenjenega programa od leta 1955 do danes nam kaže uspešne rezultate. Tu velja predvsem omeniti lepo urejene trgovske lokale podjetja »Merkur« Ljutomer, ki je prav s sredstvi občinskega investicijskega sklada dogradilo tudi potrebna skladišča in pred dnevi odprlo nov, sodobno opremljen trgovski lokal v Križevcih. Največji uspeh pa je v tem, da so dobili Ljutomerčani v okviru tega podjetja samopostrežno trgovino, za katero vlada izredno zanimanje pri ljutomerskih in okoliških potrošnikih.

Izredno lepe uspehe je doseglo tudi trgovsko podjetje »Zarja« Ljutomer, ki je v okviru izdelanega načrta lepo uredilo tri trgovske lokale v Ljutomeru ter sedaj že pripravlja načrte za ureditev poslovalnic v Stročji vasi in Križevcih.

Trgovsko podjetje »Železnina« Ljutomer je te dni dokončalo obnovo in ureditev trgovskih lokalov, kar bo omogočilo mnogo boljšo založenost s potrošnim blagom, česar v prejšnjih pogojih ni bilo moč doseči. Vrh tega velja omeniti, da so bili urejeni v okviru programa še trgovski lokal prodajalne usnja v Ljutomeru ter prodajalne »Peko« in »Borovo«, kakor tudi trgovina s sadjem in zelenjavo »Jagoda« Ljutomer.

Sadovi uresničevanja programa pa niso vidni samo v lepo urejenih lokalih, marveč se kažejo tudi v mnogo boljši založenosti trgovine s potrošnim blagom in večji izbiri, tako da potrošnikom ni treba iskati blaga izven občine. Zaradi tega se je blagovni promet trgovine v občini povečal glede na leto 1955 za 100 odst. Omembe vredno pa je dejstvo, da so razen sredstev, ki jih je za izvajanje programa trgovine vsako leto namenil ObLO, vložili svoje prihranke tudi kolektivi podjetij pod geslom »od potrošnika za potrošnika«.

Prav posebej želimo, da bi k dosedanjim rezultatom in bodočemu programu razvoja trgovine, ki je začrtan v perspektivnem načrtu gospodarskega razvoja občine, izrazili svoje mnenje tudi potrošniki, a tudi obiskovalci Ljutomera, ki se bodo nedvomno pomudili v trgovskem lokalu »Samopostrežba« Ljutomer.

M. Markrab

PRVE PRIJAVE

Pred nedavnim smo poročali, da bo prihodnji mesec pričela z delom gospodinjska šola v Ljutomeru. Že sedaj je opaziti, da se za šolo zanima precej deklet, ki doslej niso imele možnosti, da bi se lahko v gospodinjstvu strokovno usposobile. Marsikatera je ob razpisu spremenila in preusmerila svoje načrte za bodočnost. Prošnje in prijave za sprejem se kopičijo,

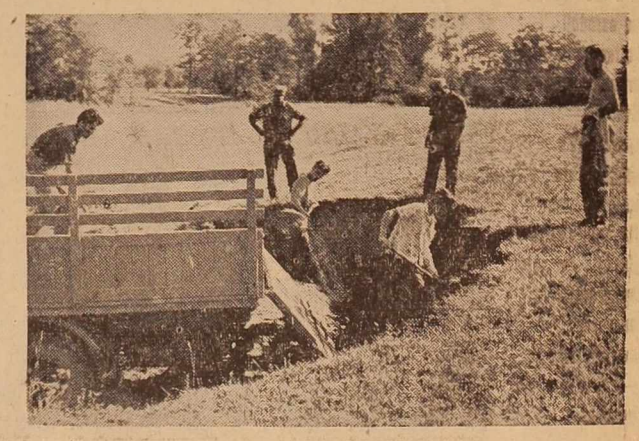

Posnetek z začetnih del na letališču

Most na Muri

Slike in tekst: Juš Makovec

Ustavimo se v prijetni senci starih kostanjev sredi Veržeja, kjer se med jatami gosi podi trop kratkohlačnikov ob vsakodnevni igri. Ti kostanji so sicer pristne, toda neme priče tistih časov, ko sta še pomenili besedi tržan in »pürga« nekaj, s čimer se ni mogel ponašati niti vsak prebivalec Veržeja. Danes je vse to s pürgami vred nekaj, kar ima mesto le še v muzejskih vitrinah. In če se ob spo-

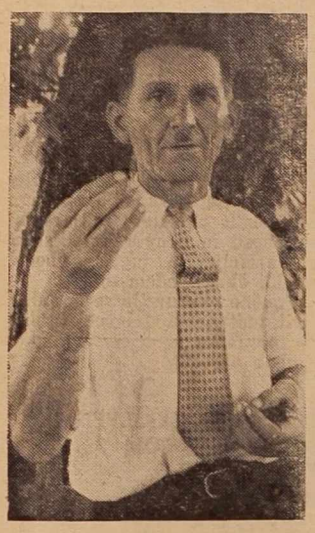

Stefan Klemenčič iz Dokležovja: »Vedno so bile možnosti za priključitev h KZ Veržej«

minu na pürge nehote nasmehneš, ne oskruniš pietete do naše preteklosti...

Kot pürge bi poseglo v zgodovino Veržeja in okolice s svojim poslanstvom tudi nekdanje Marijanišče, če ga ne bi zgradili šele leta 1912. In stara častitljiva šolska zgradba iz leta 1837. Spomnil sem se enega izmed mnogih slavnih Veržencev, slovitega zdravnika Rafaela Husijana, ki se je v veržejski šoli seznanil s prvo modrostjo. Za marsikoga nezanimivo, toda za nas usodno je bilo to, da je kot marsikateri Slovenec kasneje bogatil kulturno tradicijo »cesarskega Dunaja«. In skoraj ironija: kdor si danes ogleda nekdanjo prestolnico črno-žolte monarhije in je vzhičen nad bogastvom kulturnih spomenikov, se skorajda ne zaveda, da so v tem bogastvu tudi kapljice znoja in blesteče zamisli naših rojakov, toda izgubljene za našo narodno kulturno zgodovino. In še ena bežna misel: včasih so bili čez Muro Kruci, danes pa veže kraje ob obeh bregovih Mure most, ki dan za dnem, leto za letom posluša »hrupne Mure sopot«, most, ki se vzpenja nad našo preteklostjo...

Veržej. Malo je krajev v Pomurju, ki bi imeli tako svojstveno zgodovino. V Osredku, neke vrste »predmestju« Veržeja, kjer se je pred vojno stiskalo le nekaj kočic, so bila nerodovitna prodnata tla kot nalašč za porajajoči se kmečki proletariat, »če... Da, če ne bi prišel po vojni v Osredek buldožer, ki je pokopal pürge. Nič več se ni vedelo — in nikogar ni niti zanimalo — kdo ima eno, kdo dve in kdo tri »pürge«. Stare tržanske pravice, ki jih je Veržejcem podelil leta 1560 »po božji milosti vojvoda Rudolf«, so bile »za vse večne čase« pokopane.

Danes je osredek živ. Še nekaj let in ob novih hišah se bodo zvrstili vrtovi.

Današnja slika Veržeja je vse drugo kot enolična. Novi zadružni dom, ki se sicer ne more kosati glede velikosti s sosednjim vzgajališčem, je središče vsakdanjega življenja. Tu so upravni prostori kmetijske zadruge, zadružna skladišča in tu je dvorana za kulturne prireditve in kino.

Kmetijska zadruga v Veržeju je bila do nedavna najmanjša v vsej ljutomerski občini. Člane je imela le v Veržeju in v Bunčanih, majnše število še v Banovcih, na Grlavi, v Krištancih, Šalincih in na Zgornjem Krapju. Toda zadruga s tako majhnim okolišem ni imela življenjskega obstanka. Danes se je število zadružnikov v Banovcih, na Grlavi, v Krištancih in v Šalincih znatno povečalo, tako da je občinski ljudski odbor te vasi izločil iz okoliša KZ Križevci in jih dodelil kmetijski zadrugi Veržej.

Govoril sem z marsikaterim zadružnikom o tej priključitvi. Bili so taki, ki so želeli v Ver-

»To pa je vrag pa loš ka ne bi nekaj doba«

že: še več pa je bilo takih, ki so mi na to vprašanje odgovarjali: »Zakaj bi presedlali, ko pa imamo v kmetijski zadrugi Križevci čiste račune. In končno — Verženci so pürgari«.

Kmetijska zadruga Veržej je dosegla v prvem polletju 44 milijonov dinarjev prometa, dočim znaša plan prometa za vse leto 63 milijonov dinarjev. Dobička je bilo v prvem polletju čez 3 milijone.

Te dni so pričeli urejati na železniški postaji mostno tehtnico, kupili so novo mlatilnico in dva traktorja znamke »Deutz« in »Ferguson«. Zadruga ima tudi precej močan živinorejski odsek, ki ga že dolga leta vodi Miha Šoštarič. Letos so spet naročili v Črncih 12 svinj. Plemensko živino prodajajo kmetovalcem v okoliških krajih, pravzaprav po vsej Sloveniji.

*

Stari, dobri most na Muri, čeprav trhel, dobro služi svojemu namenu. Od jutra in pozno v noč ropotajo po mostnicah kolesa kmečkih voz. Tu in tam se ustavi ob ograji kak pešec ali kolesar in opazuje razpenjeno vodo. Malo je dni v letu, da na mostu ne bi srečal kakega ribiča iz Veržeja, Murske Sobote, Ljutomera.

In še več. »Ko so v Veržeju urejevali kinodvorano, so se za to potegovali tudi Dokležovčani.« Tako mi je dejal zadružnik Franc **Gregor** iz Dokležovja. »Takrat smo želeli tudi to, da bi se priključilo Dokležovje h KZ Veržej, toda v Veržeju so imeli pomisleke. Baje zaradi nekega primanjkljaja v dokležovski zadrugi, ki pa je bil izterljiv. Sem vedno za to, da izginejo zadnje razlike med ljudmi to in onstran Mure.«

Še isti dan sem srečal Štefana **Klemenčiča,** predsednika krajevnega odbora v Dokležovju. Govorila sva o vsakdanjih stvareh in končno o zadrugi. »Priključitev Dokležovja h KZ Veržej je možna, toda tudi naši zadružniki morajo biti v upravnem odboru zadruge,« je pribil ob koncu razgovora.

Torej, tudi tukaj, med ljudmi so potrebni mostovi, mostovi, ki jih gradita čas in življenje, sicer počasi, vendar hitreje, kot so jih stoletja podirala...

Pogled na Osredek, predmestje Veržeja

Sonce je razbelilo prašno cesto. Iz ozke ulice, kjer so se hladile v prijetni senci visokih jagnjedi dokležovske hiše, je prikorakal možakar. Pod pazduho mu je bingljal boben. Ustavil se je sredi ceste in z vajeno roko udaril ob opno. »Ka so Tunčekova Urša eden lanc zgübili. Od Sigeta do Čarnih mlak. Šteri ga najde, naj ga nazaj da...« In malo kasneje na mostu, kjer sem srečal Ropoševega Frančeka, ribiča iz Veržeja, kako je »ponujal« ribam črve. »To pa je vrag pa loš, ka ne bi nekaj doba,« je ves poten vzkliknil, ko je privlekel ribo iz motne vode.

*

Krucev že dolgo ni več, toda ostale so o njih pripovedke. Življenje teče kot voda v Murini strugi, neugnano in silovito. Ljudje obeh bregov Mure se vsak dan srečujejo, vsak dan prehajajo čez Muro, pa bi naj imeli pri skupnem delu še pomisleke zaradi »pürg« in še marsičesa, kar je pokopano »devet klafter globoko«.

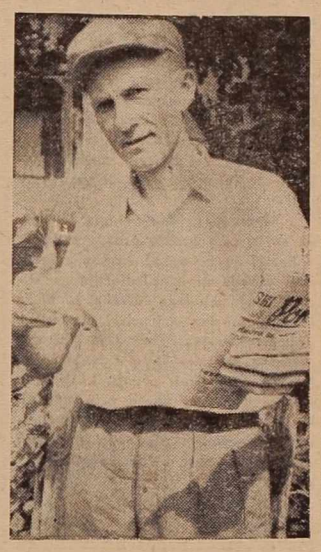

Franc Gregar, Dokležovje: »Smo vedno za tesno sodelovanje«

Vsako pomlad zacveto na travnikih pri Veržeju narcise...

Ljutomersko mlekarno obnavljajo

Potrebno bi bilo še primerno skladišče

Zaradi tega, ker je mlekarna v Ljutomeru nujno potrebna, se je kolektiv na zahtevo merodajne inšpekcije odločil, obnoviti poslopje in izpopolniti ter modernizirati strojni park. Za obnovo, ki so jo začeli letošnjo pomlad, so dobili 20 milijonov dinarjev kredita. Razen tega bodo vložili še lastna sredstva. Potrebno pa bi bilo še primerno skladišče za zorenje raznih vrst sira in podobno. Ker ima Pomurje najugodnejše priložnosti za razvoj živinoreje, ki se vedno bolj širi, je obnova tem večjega pomena in bo po obnovitvi lahko precej izboljšala in povečala proizvodnjo, ki že sedaj slovi po svoji kakovosti.

Ljutomersko mlekarno so zgradili med okupacijo, zato ni več ustrezala sedanjim načelom. Največja nevarnost je bila zaradi električnega toka, kajti kabli so na nekaterih mestih že tako prepereli, da so ogrožali varnost. Ljutomerska mlekarna zbere dnevno približno 10.000 litrov mleka. Od tega dajejo pretežno večino kmetijska gospodarstva, kot n. pr. Črnci, in sicer približno 3500 l. Prizadevajo si zvišati to količino še za 1000 litrov.

-st-

NESREČA

Dvanajstletni Franc Flisar iz Borejec je peljal s kolesom v cekarju več steklenic slatine. Med potjo ga je neki drug fant prevrnil s kolesa. Padel je in se na črepinjah močno porezal na desni roki ter potolkel na nogah. Prepeljati so ga morali k zdravniku.

SMELO IN KORISTI OBETAJOČE PREMIRANJE NA VG LJUTOMER

Za zmanjšanje pridelovalnih stroškov premirani vsi delavci

○ Ljutomersko Vinogradniško gospodarstvo je znano širom po Sloveniji kot solidna gospodarska organizacija z urejenim poslovanjem, torej ne samo po kakovostnih in svetovno znanih vinih, ki jih pridelujejo za domače in tudi inozemsko tržišče; takega slovesa pa si posestvo ne bi moglo pridobiti, kljub vabljivim etiketam na buteljkah s pristnim »Ljutomerčanom«, če ne bi tudi na znotraj imelo tako organiziranega pridelovalnega procesa, da ta učinkovito podpira njegovo zunanje uveljavljanje. Na posestvu je vse bolj očiten napredek po zadnji reorganizaciji, ko so se tri vinogradniška posestva v slikoviti ljutomerski okolici združila v manjši vinski kombinat.

USTREZNA ORGANIZACIJA DELA

Na posetvu se že od vsega začetka močno zavedajo, da so večji pridelovalni uspehi nemogoči brez ustrezne organizacije dela, prilagojene njihovim konkretnim razmeram in mentaliteti ljudi.

Posestvo so razdelili na več delovišč. Vsako delovišče upravlja ena pridelovalna skupina. Sedaj imajo sedem vinogradniško-sadjarskih in eno poljedelsko-živinorejsko skupino. Izven teh skupin delajo še kletarji. Vsaka skupina, ki šteje okrog 40 delavcev, ima tudi svoj upravni odbor z dokajšnjimi pravicami, ki so jih uzakonili v pravilih podjetja. Knjigovodsko evidenco nad delovišči vodijo centralno na upravi.

VEDNO POPOLNEJŠE NAGRAJEVANJE

Organizacija dela ni na posestvu nekaj statističnega, kar naj bi za vedno obveljalo, marveč proces, ki ga nenehno proučujejo in tudi dopolnjujejo z novimi izkušnjami. To je zlasti potrebno še zategadelj, ker je z organizacijo dela v marsičem tudi pogojeno ustrezno nagrajevanje delavcev.

Na posestvu so že leta 1953 začeli nagrajevati zaposlene po delovni storilnosti; tega nagrajevanja niso pozneje ukinili, marveč so ga še dopolnjevali, kajti izkušnje so pokazale, da so ga delavci sprejeli z zadovoljstvom, saj so za večji delovni učinek v rednem delovnem času dobivali tudi boljše plačilo.

Pomladi — rez...

PO ENOTI PRIDELKA

Za lani započeto nagrajevanje po enoti pridelka je bilo potrebnih precej izkušenj, saj bi slabo pripravljeno nagrajevanje lahko povzročilo veliko negodovanje in nezadovoljstvo v delovnem kolektivu. Gospodarska škoda bi bila krajna posledica. Do tega pa ni prišlo, nasprotno: ob končanem obračunu se je za tako nagrajevanje brez oklevanja opredelila večina delavcev, pa tudi gospodarski uspeh posestva je bil znatno ugodnejši kot prejšnja leta.

○ Že pri sestavljanju pridelovalnega načrta namreč predvidijo za vsako parcelo, kolikšno količino pridelka bo lahko dala ob normalnih pridelovalnih razmerah, pri povprečnem delu in letini. Pri takem ocenjevanju sodelujejo tudi delavci na svojih deloviščih. Ocenitev mora biti kar najbolj realna, saj vpliva tudi na zaslužek delavcev, torej ne sme biti v škodo posestva ali zaposlenih delavcev.

KOT NA SVOJEM POSESTVU

Delavci pač zaslužijo toliko več, kolikor je večji pridelek nad ocenjenim povprečkom; tako nagrajevanje jih je privedlo do tega, da delajo sedaj kot na svojem posestvu. Konec je nepotrebnega priganjaštva, marveč pride v poštev le še strokovno svetovanje, kako naj delo bolje opravijo, da bodo lahko več pridelali.

Mesečne prejemke obračunavajo delavcem po opravljenem delu in jih izplačajo kot akontacijo, ob kraju leta pa sestavijo za vsakega delavca končni obračun na osnovi količine in kakovosti doseženega pridelka, upoštevajoč pri tem razne okolnosti (vremenske nezgode, kakovost zemljišč in nasadov), ki so dobro ali slabo vplivale na potek pridelovalnega procesa.

OTIPLJIV GOSPODARSKI UČINEK

○ Pri obračunu plač po enoti pridelka za lansko leto so se povečali prejemki delavcev povprečno za 16 odst. Temu ustrezno je moralo pridobiti koristi tudi gospodarstvo; njegovi strokovnjaki ugotavljajo, da so se občutno zmanjšali pridelovalni stroški: s približno enakimi stroški, ki so jih imeli pred leti za 20 hl vina na enem hektaru, so lani pridelali že 30 hl vina.

...jeseni — trgatev

Že samo ti skromni podatki prepričljivo kažejo na še ne povsem izkoriščene možnosti, ki jih lahko z dobro organizacijo dela in ustreznim nagrajevanjem tudi v vinogradništvu obrnemo v korist občutne pocenitve pridelovanja, kar se bo slej ko prej moralo poznati tudi v cenah naših priznanih vin.

KORAK NAPREJ: PREMIRANJE

V večletni praksi so si na posestvu pridobili že toliko izkušenj, ki so potrdile vrednost in gospodarsko upravičenost dosedanjega nagrajevanja, da so se lahko letos odločili že za širše uveljavljanje premiranja v delovnem kolektivu. Tako bodo odslej dobivali premije vsi fizični delavci in ne samo strokovnjaki. Osnovni pogoj za premiranje bo zmanjšanje pridelovalnih stroškov. Ob dobri evidenci nad prihranki materiala in zmanjševanjem drugih stroškov, poudarjajo strokovnjaki, bo ta ukrep prinesel še večje rezultate k splošnemu prizadevanju posestva za znižanje pridelovalnih cen kakovostnim vinom.

○ Širše uveljavljanje premiranja za zmanjšanje proizvodnih stroškov je prav gotovo smel ukrep, ki naj ne bi ostal zakoličen zgolj v mejah ljutomerskega Vinogradniškega gospodarstva, marveč ga kaže uveljaviti tudi v drugih gospodarskih organizacijah, seveda v skladu z njihovimi specifičnimi pogoji in razmerami.

-sk

ZADRUŽNI KADRI

Ko sem nedavno tega bil priča razgovora nekega upravnika zadruge s kmetovalci — kramljali so o pridelovalnem sodelovanju — mi je postalo dokaj razumljivo, zakaj pri tej važni gospodarski akciji že kar preveč stopicamo na mestu. Prepričal sem se namreč, kako malo vedo ljudje, ki bi morali dnevno posredovati zadružnikom prepričljive in nedvoumne odgovore na vprašanja, ki jih slednji zastavljajo glede konkretnih oblik sodelovanja s svojo zadrugo. Zadružniki so svojega upravnika naravnost vprašali, kako konkretno izgledajo stvari v zvezi s pridelovalnim sodelovanjem in kakšen hektarski donos n. pr. bo zadruga jamčila pri pšenici italijanskih sort, če bi prišlo do sklepanja pogodb. Upravnik je kajpada izbral najlažjo pot in se kratkomalo izmuznil z izgovorom, češ da imajo pri tem glavno in zadnjo besedo kmetijski strokovnjaki.

Kako pa je s kmetijskimi strokovnjaki, se v .., zadrugi lahko prepričaš brez posebnih težav; nimajo nobenega strokovnega človeka, iz središča pa se prikaže strokovnjak komaj enkrat ali dvakrat na leto, pa še tedaj večinoma zato, da opravi na terenu določeno nalogo.

Kdo naj torej pojasnjuje zadružnikom najnovejše ukrepe v kmetijstvu, če pa ni blizu nikogar, na katerega bi se ljudje na terenu lahko obračali po nasvete? Ob takšnem »brezzračnem prostoru« med akcijskimi načeli in prakso se pač ne moremo čuditi, če teren čestokrat odpove. Sicer ne storimo nič novega, kajti to je že stara, a še vedno prisotna tema naših razpravljanj, ko skozi prizmo tega primera še enkrat aktualiziramo problem zadružnega kadra v Pomurju. A takih zadružnih upravnikov, ki se ne vedo »obračati« v kmetijstvu, imamo v naši pokrajini nedvomno še kar precej!

..edvomno je tudi v tem ironija, da se je to pripetilo prav v zadrugi, v kateri se že nekaj časa s pravcatimi porodnimi krči odločajo za štipendiranje mladega človeka, ki bi že čez eno ali dve leti prišel v zadrugo kot strokovnjak, dasi ima zadruga sredstva za tako štipendiranje in so povrhu vsega tudi pogoji, ki jih postavlja prosilec, zanjo zelo ugodni. Menda ni treba posebej poudarjati, kdo se najbolj upira štipendiranju; ugotoviti je moč, da zadružniki prav gotovo ne.

Strokovno boljšega zadružnega kadra si resda ne bomo mogli ustvariti čez noč, niti ga ne bomo mogli uvoziti. Za zadružni kader moramo prvenstveno poskrbeti sami. Tega nam ne bo težko doseči, ko bomo z ustrezno politiko štipendiranja in drugim dolgoročnim prizadevanjem na tem področju bolj dosledni, zlasti še zato ne, ker se tudi razpoloženje na podeželju vse bolj nagiba v prid kmetijskim strokovnjakom, katere želijo kmečki ljudje večkrat srečati v svoji sredini. Z ustanovitvijo dveletnih kmetijskih šol v Rakičanu in Podgradju se odpirajo realne možnosti, da bomo lahko prav kmalu osvežili vrste zadružnih upravnikov in vodij pospeševalnih odsekov, ki morajo biti glavni pobudniki doslednega operativnega uresničevanja družbenih obveznosti v zadružnih organizacijah, predvsem še iz teh obveznosti izvirajočih ukrepov v kmetijstvu.

Realne možnosti za pridobitev boljšega zadružnega kadra moramo izkoriščati že letos dosledno in načrtno, da bodo rezultati tega prizadevanja čimprej otipljivi na podeželju.

S. K.

O „pomurskem letovišču" na otoku Krku

Ugodni vtisi iz Baške

KAKOR SMO ŽE POROČALI, JE LETOS USPELO KOMISIJI ZA ODDIH PRI OKRAJNEM SINDIKALNEM SVETU V MURSKI SOBOTI ORGANIZIRATI LETOVANJE V BAŠKI OB MORJU. RAČUNAJO, DA BO DO 1. SEPTEMBRA LETOVALO OKROG 300 ČLANOV SINDIKALNIH PODRUŽNIC IZ POMURJA. DO 10. AVGUSTA JE BILO V BAŠKI VSEGA 198 LJUDI NA LETNEM ODDIHU

Pomurski otroci v Baški — morje, zrak, sonce...

Sezona dopustov se bliža h koncu, zato smo povprašali posameznike, ki so prebili del letnega dopusta v tem lepem kraju ob obali Jadrana, kakšne vtise je naredilo nanje »pomursko letovišče« ob morju.

Razveseljivo je dejstvo, da je letovalo v Baški precejšnje število delavcev.

»BIL SEM PRESENEČEN«,

tako je odgovoril na vprašanje, kako mu je ugajalo v Baški, **Franc Poredoš**, uslužbenec Narodne banke v Murski Soboti. »Moji spomini na Baško so zelo prijetni. Hrana je bila odlična, saj smo dobili dnevno poleg glavnih obrokov dvakrat malico. Presenetilo me je tudi to, da smo dobili gumaste blazine, ki so jih bili — razumljivo — najbolj veseli otroci.«

»ODLOČIL BI SE ZA ŠOTOR«

Zvedeli smo, da nekateri člani sindikata niso šli v Baško zato, ker bi morali bivati v šotorih. Zato smo zastavili **Štefanu Pečku**, delavcu iz soboške Panonije, ki se je pred dnevi vrnil iz Baške, vprašanje, kako se je počutil v šotoru. »**Če bi imel na izbiro šotor ali sobo, bi se odločil za šotor,**« je dejal tovariš Peček.

Enako nam je dejal **dr. Gruškovnjak** iz Lendave. Po njegovem mnenju je kar prijetno zamenjati za nekaj časa sobo s šotorom, seveda, če so šotori tako udobno urejeni kot v Baški. Priporoča pa, da bi dajali tudi v bodoče tročlanski družini četvorčke, petčlanski družini šestorčke itd. Na vprašanje, ali je pripravljen tudi prihodnje leto preživeti del dopusta pod šotori, je tov. Gruškovnjak dejal, da je pripravljen, pa naj bo to kjerkoli ob jadranski obali. Pripomnil pa je, da mu je najbolj všeč Slovensko Primorje, kjer je nekoliko manj vetrov.

Tudi **Marija Fujsova** iz Tovarne perila »Mura« v Murski Soboti nam je zatrjevala, da je bivanje pod šotori prijetno. Ugajalo ji je tudi to, da so naredili vsak dan krajše izlete v bližnjo okolico.

Omeniti je treba, da je bilo poskrbljeno tudi za primerno razvedrilo. Vsaka skupina je imela družabno prireditev. V bližini Baške so taborili Zagrebčani, s katerimi so se naši ljudje kaj hitro sporazumeli. Marija Fujsova je ob koncu izrazila željo, da bi uredili prihodnje leto šotorišče nekje drugje. »**Tako bomo imeli priložnost ogledati si druge kraje ob našem Jadranu. Posamezniki so kritizirali hrano, toda splošna ugotovitev je, da je bila hrana dobra, okusna in obilna,**« je še dodala.

»VESELI ME, DA SMO USPELI«

Tako nam je dejal tov. Beloglavec, predsednik komisije za oddih pri OSS in upravnik campinga v Baški. Po mnenju tov. Beloglavca je bilo zelo uspešno sodelovanje med taborniki in med domom Daneta Šumenjaka, kjer so se taborniki hranili. »**Prav pa bi bilo, če bi se pričeli pripravljati na prihodnjo sezono že takoj v jeseni. Potrebno bi bilo sporazumeti se s predstavniki večjih podjetij v Pomurju glede sredstev, saj je treba urediti kuhinjo, kupiti še nekaj šotorov itd. Zdi se mi, da so kolektivi premalo poskrbeli za to, da bi letovalo v Baški še več delavcev. Za prihodnje leto bi bilo primerno, da bi omogočili v posameznih podjetjih najboljšim delavcem, kot nagrado, bivanje v skupnem letovišču. Za prihodnje leto bo treba poiskati primeren kraj, seveda s primerno okolico. Vse to bo mogoče doseči s skupnimi napori.** Lahko rečem, da v Baški kot upravnik nisem imel pravih počitnic zaradi obilice skrbi, toda veseli me, da nam je uspelo urediti prijetno letovanje vsem 300 članom sindikata.«

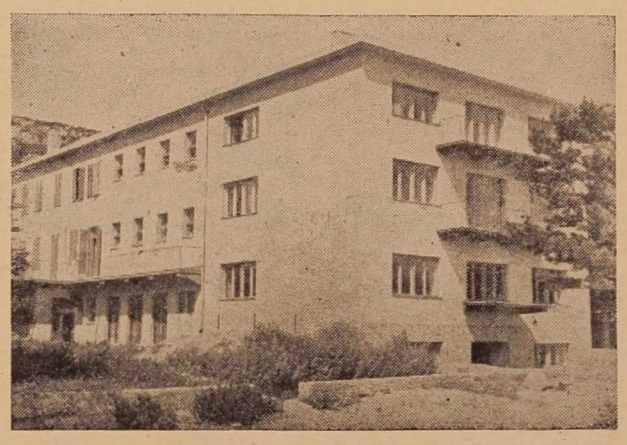

Dom Daneta Šumenjaka v Baški

Suhe in prašne ceste v Ljutomeru

Ljutomerske ceste so pogosto suhe in prašne, zato je dokaj neprijetno srečanje peščev z avtom ali drugim motornim vozilom. Ker imajo na razpolago voz, bi lahko po potrebi poškropili ceste vsak dan ali tudi večkrat na dan in ta neprijetnost v obliki zdravju škodljivega prahu bi bila brž odstranjena. Hudomušni Ljutomerčani pravijo, da škropijo ceste običajno pred dežjem.

Morda pa bodo le uvideli potrebo in odpravili tudi to neprijetnost.

-os-

Pod šotori ob morju

Pionirji iz Pomurja na taborjenju „Sutjeska" v Ćrni gori

Koncem julija je odpotovalo na taborjenje v Črno goro 9 pionirjev iz Pomurja. Pred seboj so imeli dolgo pot, saj so šele po 45-urni vožnji z vlakom in ladjo dospeli v Petrovac ob črnogorski obali. Vso pot so pionirji prestali zelo dobro ter se po 28 urah prijetne vožnje po morju izkrcali v Petrovcu na moru.

V tem mestecu ob morju je svet za varstvo otrok republike Črne gore uredil prijetno taborišče za 60 pionirjev iz vseh naših republik. Naših 8 pionirjev se je razmestilo v novem šotoru osmercu, edino pionirko, ki je prišla z njimi, pa so takoj obkrožile pionirke iz Bosne in Hercegovine ter jo vzele v svoj šotor. Že proti večeru prvega dne je vladalo med pionirji iz Črne gore, Srbije, Bosne ter Slovenije prijateljstvo, kar se je odražalo v igri in sproščenem pogovoru. Pomurski pionirji so kar dobro govorili srbohrvatski, čeprav se v šoli še niso dosti učili tega jezika. Skrbeli so tudi za zabavo, saj je bil eden naših pionirjev kmalu središče vse družbe ter skrbel za šalo in smeh. Posebno so se mu smejali, ko je govoril v svojem prekmurskem narečju, katerega niso kdove kaj razumeli, a so iz smeha naših pionirjev razbrali, da je zopet povedal nekaj duhovitega. Naslednjega dne so pripotovali še pionirji iz Makedonije. Potovali so kar štiri dni in s tem »prekosili« tudi naše pionirje. Le pionirjev iz Hrvatske še ni bilo, čeprav so imeli najbliže, saj so bili v bližini Petrovca v svojem taboru, iz katerega bi se naj 10 pionirjev priključilo taboru »Sutjeska« Crne gore.

Trije tedni bivanja pod šotori, kopanja v prijetnem morskem zalivu, ob dobri hrani in izletih v bližnje in daljnje kraje bodo našim pionirjem hitro minili ter se bodo zopet znašli doma pri svojih starših, ki jih že z veseljem pričakujejo.

V.

Še je čas za oddih v Baški

Komisija za oddih pri OSS Murska Sobota obvešča delovne ljudi Pomurja, da se jim nudi ugodna priložnost letovanja v Baški na otoku Krku pod že znanimi pogoji od 1. do 10. septembra t. l. Vsi, ki se še mislijo prijaviti, naj to store do 27. avgusta t. l. na naslov: Komisija za oddih pri OSS Murska Sobota. Bivanje v domu Daneta Šumenjaka zagotovljeno!

Poučna ekskurzija po Jugoslaviji

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov v Murski Soboti bo organiziralo za svoje člane poučno ekskurzijo po Jugoslaviji; nad 50 kmetijskih strokovnjakov iz Pomurja bo 24. avgusta odpotovalo v Srbijo, Makedonijo in kosovsko-metohijsko oblast, kjer si bodo ogledali več modernih kmetijskih kombinatov, plantažnih sadovnjakov, vinogradov, vzorno obdelanih melioriranih zemljišč itd. ter proučili delovanje tamkajšnjih kmetijskih zadrug, družbenih posestev, sadjarskih skupnosti in drugih kmetijskih organizacij. Na jugu se bodo mudili okrog sedem dni.

Poučne ekskurzije se bo udeležil tudi naš sodelavec, ki bo po povratku o njej tudi podrobno poročal.

s

POMURSKI ABSOLVENTI KMETIJSKIH ŠOL BODO DOBILI SVOJE DRUŠTVO

Na pobudo DKIT v Murski Soboti nameravajo že letos v jeseni ustanoviti v Pomurju posebno društvo, v katerega naj bi se včlanili absolventi nižjih kmetijskih šol iz vse pokrajine. Še pred ustanovnim zborom bodo v večjih središčih slicali posvetovanja s kandidati in jih pridobivali za sodelovanje v društvu.

Glavni namen društva bo, da bo zbralo v svojih vrstah vse absolvente nižjih kmetijskih šol, jih organizacijsko povezalo in pridobilo za napredno gospodarjenje pod okriljem kmetijskih zadrug, kakor tudi za intenzivnejše sodelovanje pri uveljavljanju sedanjih aktualnih ukrepov v kmetijstvu. Pri tem bo uživalo tudi potrebno podporo društva kmetijskih inženirjev in tehnikov, saj bodo v tem pogledu poskrbeli tudi za ustrezno organizacijsko povezavo obeh društev.

s

Prste leve roke si je na skobeljnem stroju močno poškodoval 29-letni Anton Megla iz Drakovec.

Z drevesa je padla 6-letna Verica Potočnik iz Negove in si zlomila desno podleht ter poškodovala levo koleno.

Vse več prometnih nesreč v Pomurju

Zaradi vse večje motorizacije v Pomurju beležimo iz leta v leto več prometnih nesreč, med katerimi se na žalost končajo

Zaradi malomarnosti — v jarek

nekatere celo s smrtnim izidom. Kljub stalnemu opozarjanju prometnih organov na previdnost v vožnji, saj tudi naše ceste niso v takem stanju, da bi dovoljevale velike hitrosti, število prometnih nesreč očitno raste.

Šofer elektroinštalacijskega podjetja »Blisk« v Soboti, Koloman Flegar, se je prav zaradi prehitre vožnje in precenjevanja zmogljivosti motornega kolesa pred dnevi smrtno ponesrečil na cesti, ki ne dovoljuje take hitrosti.

Iz istega razloga — prehitra vožnja — se je nedavno prevrnil pred vasjo Skakovci v jarek jeep. Šofer in sovozač sta bila hudo poškodovana, na avtomobilu pa so ocenili škodo, ki presega 100 tisoč dinarjev.

Zaradi eksplozije prednje desne gume se je v vasi Černelavci prvrnil v jarek 3-tonski vojaški kamion. Na vozilu je škode za okrog 50 tisoč dinarjev, vendar je voznik ostal le lažje poškodovan.

11-letna Helena Pojbič iz Lendave je z dvokolesom neprevidno prečkala cesto. Srečnemu naključju je pripisati, da ni prišlo do večje nesreče, ko je zavozil vanjo tovornjak, ki ji je poškodoval samo kolo. Starši, ki dovolite svojim otrokom vožnjo na cesti, ne pozabite jih opozarjati na nevarnosti, ki jim groze na cesti zaradi nepoznavanja prometnih predpisov!

NESREČE IN NEZGODE

Težak tram je padel na desno nogo 57-letnega Franca Mavriča iz Rinčetove grabe in mu jo zlomil.

S hleva je padel 74-letni Peter Viher iz Stare ceste ter si zlomil desno roko v ramenu.

S kolesa je padel 9-letni Bela Čahuk iz Križevec v Prekmurju in si močno poškodoval desno koleno.

S hruške je približno deset metrov globoko padel 10-letni Anton Lasbaher iz Iljaševec in dobil več hudih poškodb s prelomi kosti.

Brana je padla na levo nogo 10-letnega Franca Markoviča iz Cezanjevec ter mu prizadejala hudo rano.

Na cesti je spodrsnila 33-letna Ana Renko iz Branoslavec in padla v obcestni jarek ter si zlomila levo podkolenico.

Z lestvice je padel štiri metre globoko 40-letni Janez Kerec in si zlomil levo nogo.

S koso je po nesrečnem slučaju prizadel hudo rano 25-letnemu Janezu Kremplu iz Orehovskega vrha njegov sosed.

Predvojni vzpon soboškega tenisa?

Živahne priprave za ureditev sodobnega igrišča

V Murski Soboti je bil tenis pred vojno močno uveljavljena športna igra, saj ne kaže prezreti, da je soboška teniška sekcija takrat imela več vrhunskih igralcev, med njimi tudi državnega prvaka dr. Nemca, Ervina Kerčmarja, ki se je često meril v tej igri z jugoslovanskimi »asi« itd. Med vojno in vsa leta po njej je bilo zatišje, ki so ga šele v zadnjem času pretrgale živahne priprave za ponovno ureditev sodobnega teniškega igrišča — glavni pobudnik te akcije je ravnatelj soboške ESS tov. Goljevšček — in ustanovitev teniške sekcije.

Igrišče bodo uredili na starem prostoru, ki je zato še vedno primeren in bo zahteval tudi manj investicijskih sredstev, kot če bi za to izbrali drugo mesto. Računajo, da jih bo ureditev igrišča veljala okrog 150 tisoč din; največ bodo izdali za ograjo. Nabiralna akcija, ki so jo organizirali v ta namen, je uspešna, saj so mnoga podjetja, ustanove in ObLO doslej prispevali že precej sredstev, pobudniki pa se nadejajo, da tudi drugod, kamor bodo še potrkali na vrata, ne bodo naleteli na nerazumevanje. Ureditev igrišča je namreč osnovni pogoj za ustanovitev teniške sekcije, ki bo prav gotovo kmalu zaživela in omogočila tudi cenejšo nabavo potrebnih rikvizitov, ki so sicer dokaj dragi in zategadelj težko dostopni posameznikom.

Za ta šport je v Murski Soboti veliko zanimanje, tako med bivšimi veterani kot mladimi športniki, zato se mu ob ustreznem organizacijskem delovanju in treniranju igralcev obeta v prihodnosti ugoden kakovostni vzpon, morda celo enak predvojnemu. Ta pa bi bila za naše okrajno središče pomembna pridobitev na športnem področju.

ELEKTRIFIKACIJA V OBČINI GRAD

Elektrifikacija je v občini Grad še vedno v središču pozornosti. Drogovi so že pripravljeni, prav tako transformatorji zazidani, v Otovcih pa je že urejeno omrežje. Pričakujejo, da bo daljnovod od Mačkovec do Kuzme kmalu v gradnji. Doslej je ta daljnovod že trasiran.

Na sliki: Elektrifikacijski odbor pri gradnji transformatorja pri Gradu.

V dveh dneh: dve prometni nesreči

Prva: s smrtnim izidom

V torek proti večeru se je na ovinku pri križu v Črnskih mejah (med Mursko Soboto in Tišino) pripetila težja prometna nesreča, ki je terjala življenje ugledne prosvetne in družbene delavke ter matere štirih otrok — Pavle Rapoševe.

Ponesrečenka se je v družbi svojega moža, najmlajšega otroka in znancev peljala na dvokolesu iz Murske Sobote proti Tišini, pravilno po desni strani cestišča. Za njo je pripeljal tovornjak, last ind. podjetja »Talis« iz Maribora. Vozilo je upravljal šoferjev pomočnik Alojz Bohanec, ki nima za ta posel nobenega vozniškega dovoljenja in je brez strokovnega izpita, tudi za nižjo kategorijo vozača, šofer C kategorije Mirko Lešnik, ki ima pravilno vozniško dovoljenje za upravljanje takega vozila, pa je sedel ob nesreči kraj njega v vozilu.

Na omenjenem ovinku je kamion močno zavil v desno in pri tem zadel v pokojnico, jo podrl in peljal dalje čez njo, toda tako, da kolesa niso šla čez telo. Ponesrečenka je bila takoj mrtva od težkih poškodb, ki jih je dobila, ko jo je kamion podrl s prednjim delom. Bližnji iz njenega spremstva so ji takoj priskočili na pomoč, toda zaman; zaprepaščeni so lahko ugotovili samo tragično posledico te prometne nesreče.

Preiskava se nadaljuje in vzroke nesreče še ugotavljajo.

Druga: z lažjimi poškodbami

Včeraj dopoldne se je pripetila na križišču pred hotelom »Zvezda« v Murski Soboti druga prometna nesreča, ki je na srečo zahtevala pri žrtvi samo lažje telesne poškodbe.

Gospodinja Terezija Lük (po domače Hajdinjakova) iz Cankarjeve ulice 51 se je pripeljala z dvokolesom z ulice Stefana Kovača na omenjeno križišče. Že, ko je bila na križišču, je pripeljal za njo po Titovi cesti Bogo Jagodič, uslužbenec ObLO Murska Sobota, in se z motornim kolesom zaletel v dvokolo, na katerem se je peljala Lükova. Zaradi trčenja je Lükova padla na cestišče in dobila lažje poškodbe na glavi, motorist pa se je, ne da bi se posebno pozanimal za ženico na tleh (očividci pravijo, da jo je celo nadrl, češ, to imaš, da boš znala drugič voziti), odpeljal z motornim kolesom dalje proti Mariboru, da bi se tako izognil takojšnji preiskavi na licu mesta in morebitni analizi krvi.

Ugotovljeno je, da je krivec prometne nesreče izključno motorist, ki bi moral pri vožnji popolnoma upoštevati prednost kolesarke na križišču, saj je ona tedaj že bila tam, ko je on privozil za njo. Pričevanje očividcev pa tudi kaže, da se je v odnosu do ponesrečenke izkazal kot brezvesten in nečloveški, saj bi bilo v danem primeru od njega pričakovati, da bo zaustavil vozilo in pomagal ponesrečenki.

*

○ V zadnjem času — kot že poročamo na drugem mestu — smo bili v Pomurju priče že večjemu številu prometnih nesreč, izmed katerih so se nekatere končale s tragičnimi posledicami: smrtjo ponesrečencev. Naši delovni ljudje se zato povsem upravičeno sprašujejo, kdaj bo konec brezvestnosti vozačev na naših prometnih cestah, kdaj bo konec dvijih voženj in drugih nevarnosti za ljudi in družbeno imovino?

Zahteva, da je treba najstrožje kaznovati krivce, je v najbolj drastičnih primerih (s smrtnimi posledicami) zategadelj povsem umestna in v skladu s čustvovanjem našega mirnega prebivalstva, ki mu pač ne more biti vseeno, ali se bo v prihodnosti še sploh lahko počutilo varno na naših cestah.

Soboška KRONIKA

Poroke in rojstva od 9. do 16. avgusta 1958.

Poročila sta se: Franc Horvat in Marta Balažic, oba iz Črnelavec.

Rodile so: Barica Zadravec iz Lipe, dečka; Karolina Serd iz Tišine, dečka; Gizela Flisar iz Brezovec, deklico; Terezija Štajner iz Rožičkega vrha, deklico; Terezija Donša iz Bakovec, deklico; Helena Godina iz Pečarovec, dečka; Magdalena Zrinski iz Rakičana, deklico; Antonija Gomboc iz Pertoče, deklico; Marija Gelt iz Lipe, deklico; Anica Alec iz Selišča, dečka; Marija Knaus iz Kuzme, deklico, in Alojzija Vohar iz Dokležovja, dečka.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 22. do 24. avgusta ameriški barvni film: »Kleopatra«; od 26. do 28. avgusta italijanski film: »Hči polka«.

GORNJA RADGONA — od 20. do 21. avgusta ameriški barvni film: »Ne kot tujec«; od 23. do 24. avgusta ameriški barvni film: »Kockar iz Misisipija«; od 27. do 28. avgusta ameriški film: »Obzirni kapetan«.

LENDAVA — od 22. do 24. avgusta zabavni ameriški film: »Tarzan v puščavi«; od 26. do 27. avgusta ameriški film: »Bistre glave«.

LJUTOMER — od 23. do 24. avgusta ameriški film: »Kockar iz Misisipija«; od 27. do 28. avgusta ameriški film: »Znano ji je, kaj hoče«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — od 23. do 24. avgusta italijanski film: »Kruh, ljubezen in ljubosumnost«.

VERŽEJ — 23. in 24. avgusta ameriški film: »Maščevalci«.

ČEPINCI — 24. avgusta »Tajnost opuščenega vrta«.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 24. avgusta 1958.

Dr. Lea Talanyi-Pfeifer, stanuje v Krekovi ulici.

Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

NOČNA DEŽURNA SLUŽBA

od 25. do 31. avgusta 1958.

Dr. Miloš Borovšak, stanuje v Kolodvorski ulici — novi blok.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI

od 11. do 16. avgusta 1958.

Ljudmila Cmor iz Murske Sobote, tretjič; Barbara Vajnc iz M. Sobote, drugič; Jožefa Borovič iz Kroga in Vera Jenko iz Rakičana, obe drugič; Ana Džuban, Terezija Škraban, Helena Kranjec, Gizela Černetič, Terezija Šumenjak, Marija Sebjan, Sidonija Domonkoš, Helena Vlaj, Helena Škrilec, Helena Budja in Katarina Bošnjak, vse iz M. Sobote; Alojzija Karas in Vilma Košar, obe iz Petanjec; Vera Horvat, Vera Jelenovec, Alojzija Hegediš in Helena Horvat, vse iz Kroga; Marija Novak in Marija Čahuk, obe iz Bakovec; Vera Bežan iz Vanča vesi, Rozalija Jakob iz Lipovec, Helena Nemec iz Polane in Helena Sebjan iz Bratonec. Vse tovarišice so zaposlene v tovarni perila »Mura« v M. Soboti.

Svojo kri je darovala tudi Ana Horvat iz Črnelavec.

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 24. avgusta — Jernej
Ponedeljek 25. avgusta — Dragorad
Torek, 26. avgusta — Peruša
Sreda, 27. avgusta — Zlatko
Četrtek, 28. avgusta — Avguštin
Petek, 29. avgusta — Boleslav
Sobota, 30. avgusta — Maša

V globoki žalosti sporočamo, da nam je včeraj tragični slučaj ugrabil zvesto in požrtvovalno tovarišico

Pavlo Rapoša - Novak

vzorno učiteljico-mater

Pogreb bo v četrtek 21. avgusta 1958 ob 17. uri iz žalne veže tukajšnjega pokopališča.

Slava njenemu spominu!

Murska Sobota, 20. avgusta 1958.

Učiteljsko društvo, M. Sobota

GIP GRADIS

gradbeno vodstvo Ljubljana

potrebuje za svoja stavbišča v Ljubljani

večje število gradbenih delavcev

s takojšnjim nastopom dela.

V poštev pridejo: zidarji, tesarji, železokrivci in nekvalificirani delavci.

Skupine ali posamezniki naj se javijo v personalnem oddelku gradbenega vodstva v Ljubljani, Bohoričeva ul. 28.

Komisija za štipendije pri ObLO Beltinci razpisuje naslednje štipendije:

3 ŠTIPENDIJE za študij na VPŠ, skupina matematika-fizika,

10 ŠTIPENDIJ za študij na učiteljišču.

Prošnje je vložiti v 15. dneh po objavi razpisa na ObLO Beltinci. Prošnji je priložiti prepis zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila o položenih izpitih, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka (višina OD). Kandidati iz drugih občin še potrdilo o premoženjskem stanju staršev.

Po roku prispele prošnje se ne bodo upoštevale.

O-747

ZABAVNI DEL RADGONSKEGA SLAVJA...

KONJSKE DIRKE,

nogometna tekma in tradicionalno, da ne rečemo, obvezno ljudsko rajanje ob taki priložnosti, so tvorili popoldanski zabavni del programa. Tega mikavnega podaljška, ki je trajal pozno v noč, so se udeležili številni meščani, mnogo gostov pa je prišlo tudi iz bližnje in daljne okolice praznično odetega mesta ob Muri.

Nedvomno se je udeležilo največ ljudi priljubljenih konjskih dirk, ki so privabile na radgonski hipodrom nad 1000 gledalcev, saj je bil že sam spored konjskih dirk zelo pester in konkurenca dokaj ostra. Kasaški konji naših znanih rejcev iz Prlekije, Maribora in Ptuja so se pomerili v sedmih dirkah: štirih enovprežnih (VII. enovprežna dirka je bila zaradi nedisciplinirano sti nekaterih tekmovalcev razveljavljena), dveh dvovprežnih in eni galopski dirki. Posebno zanimiva je bila V. enovprežna dirka seniorjev, starih nad 50 let. Za 80 let starega Mavrina iz Ljutomera, ki je tudi dirkal v tem »pomlajenem« moštvu, pomeni ta vožnja nedvomno pravcati podvig.

Rezultati dirk: (prva tri mesta)

I. DIRKA »KMETIJSKO GOSPODARSTVO ČRNCI« — enovprežna za 2 letne kasaške konje: 1. Joško Slavič, Bunčani (Pluton) 2. Mirko Rajh, Stara nova vas (Dobri) 3. Alojz Klemenčič, Bučani (Sladka).

II. DIRKA »SLOGA GORNJA RADGONA« — enovprežna vožnja za 3—12 letne kasaške konje: 1. Ludvik Slavič, Grabe (Finita), 2. Jože Hercog, Maribor (Cicero), 3. Franjo Tancer, Maribor (Čurka).

III. DIRKA »POSLOVNA ZVEZA GORNJA RADGONA« — ravna galopska dirka za 3—12 letne konje, last JLA, LM in raznih klubov za konjeniški šport: 1. Drago Golob, KK Maribor (Jolana) 2. Marjan Radvič, KK Ptuj, (Idol), 3. Miroslav Cvetko, KK Maribor (Kosmet).

IV. DIRKA »KMETIJSKA ZADRUGA GORNJA RADGONA« — enovprežna vožnja za 3 letne kasaške konje: 1. Ivan Pirher, Lenart (Geta), 2. Joško Slavič, Stara nova vas (Proga) 3. Ludvik Slavič, Grabe (Fakin).

V. DIRKA »OBČINSKI LJUDSKI ODBOR G. RADGONA« — enovprežna vožnja za 3—12 let stare kasaške konje (svobodni handicap): 1. Joško Slavič, Bunčani (Finita) 2. Ivan Pirher, Lenart (Geta), 3. Anton Sukič, G. Radgona (Čirma).

VI. DIRKA »VINOGRADNISKO GOSPODARSTVO RADGONA« — dvovprežna vožnja za 3—12 letne kasače: 1. Jože Hercog, Maribor (Čirma — Cicero), 2. Franc Žitek, Bučečovci (Cvetka-Tulipa), 3 .Ludvik Slavič, Grabe (Santa-Frajlica).

VII. dirka — enoprežna vožnja za 3—12 letne kasaške konje je bila razveljavljena.

Tudi na nogometni tekmi med domačim moštvom iz Radgone in nogometaši iz Sladkega vrha ni manjkalo navdušenih navijačev. V prvem polčasu se domače moštvo ni moglo vigrati in je prejelo gol, toda v drugem delu tega prijateljskega srečanja so domačini dokazali, da ni dobro zobati češenj z njihovo borbeno enajstorico — seveda, če so igralci v formi. Zaradi netočnega streljanja na nasprotnikova vrata pa so samo izenačili in postavili končani rezultat 1:1.

Če omenimo za zaključek še večerno ljudsko rajanje in obložene mize z rujnim buteljčnim vinom in dobrim prigrizkom v prilličnih prostorih doma TVD »Partizan« — lahko rečemo, da so Radgončani počastili svoj peti občinski praznik zares dostojno. Škoda le, da organizatorji niso predvidevali tako množične udeležbe na družabnem večeru in je mnogo gostov ostalo brez prostora. Vsekakor bi se bolj obnesel piknik pod milim nebom

SPET PRIZNANJE ZA LJUTOMERSKEGA KASAČA

Preteklo nedeljo je bil na dirkališču v Stožicah pri Ljubljani XXXI. jugoslovanski kasaški derby. V derby vožnji je zmagala Libojka, last kobilarne Turnišče s časom 31,8/km. Druga je bila Punčka, last Alojza Jureša iz Ljutomera s časom 32,1/km.

Letošnji derby je ponovno pokazal vrline ljutomerskega kasača, saj so bili konji ljutomerske vzreje zmagovalci na vseh, razen na dveh derbyjih po vojni.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 22. do 31. avgusta.

V tekočem tednu bodo prešle Slovenijo obilne padavine, obenem se bo močno shladilo s snegom po visokih gorah. V prihodnjem tednu bo zopet v glavnem lepo vreme in postopno topleje, a dvakrat se pričakuje krajevne ali kratkotrajne padavine, in sicer okoli 27. in 31. avgusta.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobota, Stefana Kovača 16 — — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev. Naroč. za inozemstvo 1000 din — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, M. Sobota, številka 605—70

1—365

— Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Mali OGLASI

PRODAM

GROZDJE Z BRAJD prodam ali zamenjam za čevljarski stroj. Vprašati: Lutverci 1. M-738

POSESTVO, 2,5 ha z gospodarskim poslopjem, takoj vseljivo, prodam. Srečko Čolnik, Dobravce 17, p. Orehova vas pri Mariboru. M-739

POSESTVO s sadonosnikom in vinogradom prodam. Vprašati: Rožički vrh št. 84, p. Videm ob Ščavnici. M-740

VEČJO DRVARNICO, SUPO, uporabno za garažo, proda: Gasilsko društvo Mlajtinci, p. M. Sobota. M-742

POSESTVO do 6 ha z dvostanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem, prodam. Vprašati: Veržej št. 32. M-743

OTAVO BO PRODALA NA LICITACIJI dne 24. avgusta Škrilec Karolina iz Amerike — v Nemčavcih. Istočasno se prodaja hiša z gospodarskim poslopjem in 7 ha zemlje. Informacije: Kuhar Viktor, Puconci. M-748

UGODNO PRODAM OSEBNI AVTO, znamke »Škoda 1500«. Ljudmila Hiti, Maribor, Cankarjeva 16. M-757

DOBRO OHRANJENO OMARO za obleko prodam. Naslov v upravi lista M-760

RAZNO

RUMENO JOPICO (žensko) sem izgubila od Slomškove ulice do Titove na Lendavsko ulico. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na o asni oddelek, proti nagradi. M-753

VABIMO vas na **svečano proslavo** ob priliki priključitve električnega toka v Domanjševcih, ki bo dne 24. avgusta 1958 ob 9. uri pri Pocak Dezideriju.

Po končani proslavi plesna veselica.

Elektrifikacijski odbor Domanjševci

IŠČEMO dobre družine, ki so pripravljene sprejeti v rejo in oskrbo otroke različne starosti in spola. Javite ObLO — odsek za zdravstvo in socialno varstvo, Murska Sobota.

Trgovsko podjetje »KRKA«
v Gor. Petrovcih
sprejme moškega
VAJENCA
kateri ima veselje do trgovine z mešanim blagom. V poštev pride le tisti, ki živi in stanuje na našem območju, ki je končal osemletko ali 4 razrede gimnazije z odličnim ali prav dobrim uspehom, je zdrav in pošten.

Nastop v uk 1. septembra. Prijave poslati na gornji naslov do 26. avgusta 1958.

OBVESTILO

Obveščamo vse cenjene odjemalce, da ne sprejemamo več naročil za opeko letošnje proizvodnje, ker je vsa razprodana.

Uprava opekarne Puconci

GOSPODINJSKO POMOČNICO za 8 ur dnevno nujno išče tričlanska družina. Naslov v upravi lista. M-765

SPREJMEM PEČARSKEGA VAJENCA. Stanovanje in hrana v hiši. Anton Žuman, pečar, Noršinci 21 pri Ljutomeru.

SPREJMEM KONJARJA, plača dobra, vsa oskrba doma. Ponudbe pošljite na naslov: Minka Sršen, Limbuš. M-745

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe sprejme štiričlanska družina. Nastop službe 1. septembra. Naslov v upravi lista. M-754

Čestitke

Tov. ŠTEFANEC Francu, kelp. pomočniku, in tov. MENCINGER Danici, uslužbenki, vse najboljše na novi življenjski poti želi

Kolektiv »Panonije«, M. Sobota

ZIDARJE IN DELAVCE

sprejmemo v stalno zaposlitev. Hrana in samsko stanovanje na razpolago v zidani stavbi. Na razpolago je tudi zaščitna delovna obleka. Nastop službe možen takoj.

Gradbeno podjetje »GRADITELJ« Ljubljana, Šmartinska c. 64/b (zadnja tramvajska postaja Žale)

Ob bridki, tragični izgubi našega dragega sina, brata in svaka

Kolomana Flegar

se iskreno zahvaljujemo kolektivoma podjetij »Blisk« in »Rafimus« ter članom AMD za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Prav tako izrekamo zahvalo vsem, ki so v težkih urah z nami sočustvovali, darovali vence, cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Lemerje, 14. avgusta 1958.

Globoko žalujoča družina Flegar in ostalo sorodstvo

INDUSTRIJA ŽIČ. PROIZVODOV

ŽICA - Ljutomer

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

prodaje osnovnih sredstev, med katerimi je tudi tovorni avtomobil znamke »FORD«, nosilnosti 3 t, 6-valjčni, v dobrem stanju.

Licitacija se bo vršila v prostorih podjetja »ŽICA« Ljutomer ,dne 1. septembra 1958 od 8. do 12. ure.

Prednost nakupa imajo: ustanove, podjetja ter zadruge.

Vsem, ki ste ob prerani, tragični izgubi našega dragega, nikoli pozabljenega sina in brata

BELE HORVATA

uslužbenca sanitarnega inšpektorata pri ObLO, Ptuj

izkazali poslednjo čast, se prisrčno zahvaljujemo. Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki so mu nudili prvo pomoč ter ga prepeljali v soboško bolnišnico. Posebno se zahvaljujemo primariju dr. Vrbnjaku, tov. Debelakovi in tov. Titanu ter zdravnikom mariborske bolnišnice, ki so storili vse, da bi mu rešili mlado življenje. Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, posebno Norčičevi in Gjergjekovi družini za iskreno pomoč, vsem vaščanom Nemčavec, sodelavcem in prijateljem iz Ptuja za prelep venec in ganljiv poslovilni govor, duhovniku g. Hariju za poslovilne in tolažilne besede, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja ter vsem, ki so z nami sočustvovali v najtežjih urah, nam izrazili sožalje ter ga spremili na poslednji poti.

Nemčavci 16. avgusta 1958.

Žalujoča družina HORVAT

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju **Eelektro Maribor-okolica, Maribor,** Heroja Tomšičeva ulica 2,

razpisuje

za obrat Murska Sobota delovno mesto

blagajnika (blagajničarke)

Pogoji: Zaželjena popolna srednja šola. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene prošnje vložiti pri Elektro Maribor-okolica, obrat Murska Sobota, do 25. t. m.

O-751

Zadovoljive ugotovitve

Že v začetku nad 500 pogodb o pridelovalnem sodelovanju

Okrajni ljudski odbor in občinski ljudski odbori so sprejeli na svojih sejah perspektivne načrte gospodarskega razvoja. Najvažnejši del teh načrtov obsega razvoj kmetijstva, kjer moramo doseči do leta 1961 za 50 odstotkov večjo proizvodnjo. Glavno delo pri povečanju kmetijske proizvodnje morajo opraviti kmetijske zadruge, ki imajo na razpolago neomejena kreditna sredstva pri banki.

Delno so kmetijske zadruge pristopile k tej akciji že spomladi, saj so razdelile več kot 30 vagonov prvovrstnega semenskega krompirja tako, da mora kmet vrniti za vsakih 100 kg krompirja 200 kg merkantilnega blaga. Tisti kmetje, ki so ta krompir posadili, lahko danes z veseljem ugotavljajo, da bodo z lahkoto vrnili

Kmetar

dvojno težo semena in še jim bo ostalo več krompirja, kot bi ga imeli, če bi sejali staro seme.

Drugo tako akcijo so organizirale kmetijske zadruge pri setvi koruze. Dobile so seme hibridne koruze, za katero so strokovnjaki trdili, da da veliko več pridelka kakor naše domače sorte. Ker je treba dati hibridni koruzi veliko več gnojil, zlasti umetnih, so šle zadruge v sodelovanje (kooperacijo), in sicer na ta način, da je dala zadruga poleg semena še zadostne količine umetnih gnojil, kmetovalec pa odstopi zadrugi za to 20 odstotkov celotnega pridelka ter ji tako plača seme, umetna gnojila in strokovnjaka, ki je pravilno odmerjal doze umetnih gnojil. Danes že lahko z gotovostjo ocenimo pridelek hibridne koruze. Trdimo lahko, da bo dala hibridna koruza vsaj 50 odstotkov več pridelka kot naše domače sorte. Kmetovalci, ki so šli v sodelovanje z zadrugo pri hibridni koruzi, se lahko smejejo, saj bodo dobili veliko več, kot bi imeli brez sodelovanja.

Zadnji čas sklepajo v kmetijskih zadrugah pogodbe o sodelovanju pri pšenici. Tudi to je akcija za povečanje pridelkov.

Strokovnjaki so že dalj časa ugotavljali, da dajejo italijanske sorte pšenice zelo velike pridelke, seveda, če jih oskrbujemo. Preskrbeli smo zadostne količine semena teh sort pšenice. Naloga kmetijskih zadrug je, da to seme posejemo. Posevku italijanske pšenice na enem hektaru je treba dodati najmanj 1200 kg različnih umetnih gnojil. Smo pa prepričani, da noben kmetovalec ne bi dal takšne količine umetnih gnojil, zato so se zadruge dogovorile, da semena italijanskih sort pšenice ne dajo nikomur, ki ne bi naredil vsega, da doseže tako velik pridelek. Pripravljene pa so vse kmetijske zadruge skleniti s kmetovalci pogodbe, tako da dajo zadostno količino umetnih gnojil in opravijo vsa važnejša dela, kot je oranje, setev itd., seveda, če kmetovalec to želi. Kmetovalcu semen in gnojil ne treba plačati, marveč si ob žetvi celotni pridelek razdelita s kmetijsko zadrugo, kot je to določeno v pogodbi.

V glavnem se sklepajo pogodbe o dveh načinih delitve pridelka.

Prvi način je ta, da zadruga zajamči kmetovalcu tisti pridelek, ki ga je imel zadnja tri leta in če bo pridelek pšenice znašal do 3000 kg na hektar.

Če je imel na primer kmetovalec v zadnjih treh letih povprečje 1500 kg pšenice na ha, dobi od zadruge tudi sedaj 1500 kg. Če pa bo pridelek večji od 3000 kg na ha, kar je glede na dosedanje uspehe pri italijanski pšenici verjetno, si razdelita višek nad 3000 kg kmetovalec in kmetijska zadruga tako, da od tega viška odbijeta najprej 25 % za stroške strokovnjakov, ki so pri delu pomagali, ostanek pa delita tako, da dobi polovico kmetovalec, polovico pa zadruga oziroma drugače, če se tako dogovorita. Ta način je za kmeta zelo ugoden, saj mu zadruga zajamči njegov povprečen donos, pa če kaj zraste ali ne. Razen tega kmet ne da semena, niti umetnih gnojil. Vsak količkaj razgledan kmetovalec si bo hitro zračunal, če se mu tako sodelovanje izplača ali ne.

Drugi način delitve dohodka — za katerega so se že odločili posamezni kmetovalci — je ta, da do 3000 kg pšenice na hektar dobi celotni pridelek kmetovalec, ki plača zadrugi v blagu ali z denarjem vse njene stroške (seme, gnojila, delo, zavarovanje in določen odstotek za obresti in akumulacijo). Če pa je pridelek večji od 3000 kg na hektar, pa si delita kmetovalec in zadruga pridelek podobno kot v prvem primeru. Drugi način je bolj primeren za tiste kmetovalce, ki so že dosegali prejšnja leta visoke hektarske donose in so prepričani, da bo pridelek najmanj 3000 kg na hektar.

Pri sklepanju pogodb se pojavljajo še razne druge oblike delitve pridelka, vendar sta navedeni obliki najbolj primerni, tako za kmetovalce kot za kmetijske zadruge.

Doslej je bilo sklenjenih že nad 500 pogodb o sodelovanju, čeprav se je akcija šele začela.

Nekateri kmetovalci so sicer zopet poskušali onemogočiti to akcijo z govoricami, da gre tu za neko »skupnost« ali za bivšo delovno zadrugo itd. Vendar razgledani kmetovalci, ki so videli koristi sodelovanja s KZ že pri krompirju in koruzi, se temu samo smejejo, kajti kdor še danes ne razume vloge zadruge in kdor še danes ne čuti koristi, ki jo ima od zadruge, ta bo pač vedno ostal revež.

Obilen milijon med tekmovalci

soboškega zadružnega okoliša - Vzpodbuda za nadaljnje pridelovalno sodelovanje

Zadnjo nedeljo se je zbralo v Murski Soboti 137 kmetovalcev iz soboškega zadružnega okoliša; posvetovanja, ki je bilo združeno z delitvijo nagrad med lanske tekmovalce za večji hektarski donos krompirja, so se udeležili tudi predsednik ObLO K. Lutar, sekretar ObK ZKS J. Vild, predsednik Sveta za kmetijstvo pri ObLO A. Benko in podpreds. OZZ inž. F. Zadravec.

Med navzoče zadružnike so tokrat razdelili nagrade v skupnem znesku čez milijon 100 tisoč din; najmanjša nagrada je bila 2.500 din, največja pa čez 22.000 din. Največjo nagrado je dobila za rekorden hektarski pridelek krompirja Marija Senčar iz Kroga.

Zadružniki so bili pri sprejemanju nagrad dobro razpoloženi, mnogi so izražali tudi pripravljenost za nadaljnje pridelovalno sodelovanje s svojo zadrugo.

V okolišu soboške kmetijske zadruge bodo po letošnjem načrtu posejali v pridelovalnem sodelovanju 216 hektarov orne zemlje s pšenico italijanskih sort in domače U 1. V teh dneh bodo imeli posvetovanja s kmetovalci v vseh večjih krajih in pričakujejo, da si bodo že v desetih dneh pogodbeno zagotovili obdelovanje v načrtu predvidene površine zemlje. Za pridelovalno sodelovanje se kmetje zelo zanimajo; vzgledom naprednejših kmetovalcev se v vedno večjem številu pridružujejo tudi tisti, ki se doslej še niso mogli povsem odločiti zaradi nezadostne poučenosti o uveljavljanju tega pomembnega ukrepa v kmetijstvu.

V soboški KZ smo dobili podatke, da so do ponedeljka že imeli sklenjene dogovore za skupno obdelavo 25 hektarov zemlje, ki jo bodo posejali s pšenico. S. K.

„To je dobra stvar...“

Napredni kmetovalci za pridelovalno sodelovanje

Sonce se je že pomikalo proti sredini nebesnega svoda, ki je bil čist kot kristal, brez najmanjšega oblačka. In pripekalo je, da so se ljudje pošteno potili na njivah. Treba je delati, kajti čas hiti in se niti malo ne zmeni za sončne »pošiljke«. V Satahovcih so se gosi v značilnih »procesijah« pomikale proti vaškemu »jezeru«, v katerem se je že kopala otročad. V vasi jih je bilo tedaj malo doma, namreč odraslih, gospodarjev...

Tudi na Alojza Kolmana sem čakal, da se je vrnil s polja. Ves poten mi je stisnil roko in ko sem se mu predstavil, me je kar naravnost vprašal, če morda nisem prišel k njemu zastran koo...

»Že, rad bi namreč vedel, kaj menite v Satahovcih o pridelovalnem sodelovanju s kmetijsko zadrugo?«

Predsednik upravnega odbora soboške zadruge in tudi sicer napreden kmetovalec v kraju ni bil v zadregi za odgovor.

»To je dobra stvar — tako za kmeta, ki nima dovolj delavcev, kot za manjše, ki smo morali do sedaj orati pšenico s kravami. Naj raje živali počivajo in dajejo več mleka, a polje bo bolje zorano, kot bi ga sicer lahko s kravjo vprego.«

»Morda že sedaj sodelujete?« sem se zanimal dalje.

»Ja, s hibridno koruzo. Na štiridesetih arih. Tej površini bom sedaj na jesen primaknil še enkrat toliko in zemljo poseal s italijansko in domačo U 1. Da ne bo pšenica dala obilnega pridelka, tega se ne bojim, zato se bom odločil za drugo varianto pridelovalnega sodelovanja. Dobro namreč poznam svojo zemljo in pridelovalne možnosti!«

Ko sva bila z Alojzem v živahnem pomenku, se nama je pridružil še stari »gazda«, 63-letni možak vedrega značaja, ki deli s vojim sinom tudi ime. Postavil je predme ročko domačega sadjevca, ki se mi je v tej pasji vročini hudo prilegel, in ko je dognal, o čem teče razgovor, se je tudi sam oglasil: »Lahko zapišete, da sva s sinom eno pri tej odločitvi. Saj sama ne zmoreva izdatkov za umetna gnojila in globoko oranje, s pomočjo zadruge pa bo šlo laže. Prepričana sva v čiste račune pri tej stvari!«

Tudi k sosedu Kolomanu Gombocu smo prišli, ko se je bil pravkar vrnil domov s konjsko vprego in dobro naloženim vozom diseče otave.

»Kar hitro se pogovorimo, imam namreč bolj malo časa!« se je potožil mož in videti je bilo, da ima čez glavo dela na svoji domačiji. To pa kajpak ne pomeni, da med napornim delom ne razmišlja o tem in onem, kar kot novo trka na vaška vrata.

»Vse skupaj se mi lepo vidi,« je odgovoril na vprašanje in nadaljeval: »To je prvi moment, ko se kmetom ponujajo tako ugodni pogoji za pridelovalno sodelovanje in prepričan sem, da se bodo nekateri čez leto tako »lovili« okrog italijanske pšenice, kot se sedaj okrog hibridne koruze. Da jo vidite, kako so obetal!«

»In predvidevanja?«

»Če bo šlo po sreči, bom sklenil pogodbo za en hektar italijanske pšenice. To je stvar dogovora; meni na primer globoko oranje ne bo delalo nobenin preglavec, lahko ga bom opravil sam, ker imam močne konje. Tudi strokovna služba ne bo imela težavnega dela, saj v naši vasi radi upoštevamo nasvete, imamo pa tudi že analizirano zemljo, kar je dobra reč, ki jo je opravila zadruga. Glavno pri vsem tem je, da bodo pogodbe zares držale za obe strani...«

Pogovor pod brajdo bi še dolgo trajal, če se ne bi vsem mudilo po opravkih. Sosed Viktor je pristavil, da se bo bržčas tudi on odločil, kajti da ima na svoji domačiji komaj četvero popolnih delovnih rok. Milan, mali kmet iz Kroga, je rekel, da se napredek kmetu pravzaprav sam vsiljuje in kdor bo za njega prej zagrabil, ta bo bolje vozil. Posamezniki bodo kajpak ostali razočarani. Viktor in Milan, pa še precej jih je v vasi, ki že nestrpno pričakujejo sestanek, ko jim bo natančno pojasnjeno, v kakšne pogodbe »lahko gredo«. Potem bo odločitev mnogo lažja.

Tako se te dni sučejo pogovori po naših vaseh in se naprednejši gospodarji vse bolj nagibljejo h končnim »do«, kljub razbeljenemu zenitu in znoju, ki ga neizprosno zahteva zemlja.

S. K.

Umrla nam je naša ljubljena življenjska tovarišica in draga mamica

PAVLA RAPOŠA

Pogreb nepozabne in nenadomestljive pokojnice bo danes, v četrtek, 21. avgusta ob 17. uri iz mrliške veže na soboškem pokopališču.

Murska Sobota, 20. avgusta 1958.

Mož Ludvik in otroci:
Kazimir, Pavlica, Verica, Drejček

Kot žrtev tragične nesreče je nenadoma preminila tovarišica

Pavla Rapoša

učiteljica

Zgledno, dolgoletno prosvetno in družbeno delavko bomo ohranili v trajnem spominu. Od nje se bomo poslovili danes, v četrtek 21. avgusta 1958 na soboškem pokopališču, kjer bo pogreb iz mrliške veže ob 17. uri.

Murska Sobota, dne 20. avgusta 1958

OKRAJNI LJUDSKI ODROR
Murska Sobota

Sporočamo žalostno vest, da je dne 19. avgusta 1958 tragično preminila članica ZKS in SZDL.

PAVLA RAPOŠA
učiteljica

Pogreb nenadomestljive javne delavke bo danes, v četrtek, 21. avgusta 1958, ob 17. uri iz mrliške veže na soboškem pokopališču.

Zgledno tovarišico bomo ohranili v trajnem spominu!

Murska Sobota, 20. avgusta 1958.

OKRAJNI KOMITE ZKS
IN OKRAJNI ODBOR SZDL MURSKA SOBOTA

Z bolestjo v srcu sporočamo žalostno vest, da nas je kot žrtev tragičnega slučaja dne 19. avgusta 1958 zapustila tovarišica

PAVLA RAPOŠA

učiteljica

Od preminule se bomo poslovili danes, v četrtek, 21. avgusta 1958 ob 17. uri na soboškem pokopališču.

Murska Sobota, 20. avgusta 1958.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR,
OBČINSKI KOMITE ZKS
IN OBČINSKI ODBOR SZDL MURSKA SOBOTA